

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
117. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szerda
1932. évi május 25

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységekben, ahol a kihordás nem posta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utolsó oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbizottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12,174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldal elhelyezve 8 ej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Nincs irgalom!

Azt tudjuk, hogy mitől van a fény, honnan jön az eső, mi okozza a hangot, mi mozgatja a mikimaust, sőt azt is, hogy mitől döglök a lágy, de azt, hogy honnan ered a mi kormányunk bölcsessége, azt nem tudjuk. Azt senki sem tudja, talán maga a kormány sem. Csak jön, magától jön, automatikusan és kigyógyhatatlanul jön, mint az olaj a bibliai korszakból, vagy a moreni szondából.

Itt van az adó. Szedik, mint a szőlőt és préselik, mint a fűgét. Ma már egyebet sem tesz, aki még mozog, lélekzik, mint tölti a puttonyt, a prést. Ma már csak adóra keres, aki találni akar. Már minden elvonult a lehelősegek, a vágyak köréből: jó lakás, jóllakás, új ruha, lyukatlan cipő, friss fehérnemű, társadalmi kapcsolat, közcél, szórakozás. Adóval alszunk el, adóval ébredünk, adóval élünk, adóval halunk.

Idáig azonban az adófizetőnek legalább meg volt az az öröme, hogy, mint Markalf, aki halálra ítélte a király, maga választhatta ki a fát, melyre majd felakasztják, (más dolog, hogy ilyet nem talált, mire megkegyelmezték neki), de mostantól fogva be sem engednek bennünket az erdőbe, hogy a bitófát kiválaszthassuk. Rendelet jött, szigorú rendelet, hogy ezentúl nincs haladék. A pénzügyigazgatónak kuss, ha a végrehajtást, az árverést ki akarná tolni, ezt ezentúl csak a pénzügyi államtitkár, vagy a minisztériumi vezér-
titkár teheti. Ez is csak egy hónapra.

A többi pedig már tudjuk. Minden öröme-
vel és szépségével, előnyével és hasznával. A halódó vánszorogjon el mérföldekre az or-
voshoz, hogy még egy utolsó injekciót be-
súrjon a tomporába.

Most már látnivaló, mire kellett megtartani a pénzügyi államtitkárságot. Új hatáskört kapott, haladékot az életre: egyhónapos hal-
adékot fog adni vagy megtagadni. Ez az a bölcsesség, ami ismeretlen forrásból fakad, és aminek nincs párja a világon.

A cél előtt

A magyar sors tragikumán kívül az ember tragédiája is. Ime, végre egy magyar, sze-
ny, küzködő ország fia, aki hazáját, faj-
ját egyetlen szárnyacsapással elérhetetlennek
látso magasságba lendítette. Hát nem lebu-
kik? S abban a pillanatban bukik le, amikor
elakkerül Rómába, a repülőkonferenciák köré-
be; s ott is a legnagyobb a legkisebb Magyar-
ország képviselőjében. Óceánrepülő, — ma-
gyar, Endresz, — magyar, angol, francia-
val, olaszal, amerikaival, egyrangu, sőt
többeknél több — magyar. Olyan időben több
és sokaknál külön, amikor erre a minősítés-
re a hazájának sorsdöntően van szüksége.
Justice for Hungary még a levegőben, a le-
vegő által is.

Endresz, a pilóta. Olyan, mint annyi ezer.
Vergődő egzisztencia. Ki tud róla, ki bizik
benne? Ki hiszi, micsoda tűz lobog lelkében,
mire hivatott? És való lesz az ábrándból,
leszáll, elszáll, leszáll. Diadal, dicsőség, Vi-
lághír. Jövő. Élet. Hát nem lebukik? S abban
a pillanatban, amikor kristályosodni kezd a
nagy siker, amikor már csak egy lépés,
egy ívelés a boldog élethez. A célkarikát át-
repülte, de utána... micsoda tragédia! Nem
likarsz bukása, aki viaszszárnyakkal a nap-
nak merészelt, Endresz, aki a maga küzdés-
ben edzett szárnyán földre iparkodott. En-
dresz, az emberé, akinek meg kellett halnia.
Sok lett volna, hogy ma még az is, vagy ép-
pen az, aki már célhoz ért, le ne bukik és
holtra ne zuzza magát. A magyar pilóta tra-
gédiája — s ez a mi tragikumunk is, — oda-
lik ebbe a mai rettenetes, pokoli világba.
Ahol még akkor sem biztos az élet, mikor
már alig van kétség benne.

DUCA:

A liberális párt pár hónapon belül uralomra kerül

Cezajlott a liberálisok kolozsvári nagygyűlése

Kolozsvár, május 23.
A liberális párt vasárnap tartotta meg
erdélyrészi kongresszusát Kolozsváron a
Magyar Színház termében. Jelen vannak
Duca, Tatafescu, Mosoiu, Lapedatu és a
többi ismert liberális politikusok.

A kongresszus ugynevezett nagybe-
szédét Duca mondotta, aki kijelentette,
hogy
a liberális párt pár hónapon belül ok-
vetlenül uralomra kerül.
Az erdélyi aspirációkat illetőleg meg-

ígerte, hogy azokat, kormányrajutásuk-
kor figyelembe fogják venni. Néhány
csalogató szót intézett a nyugdíjasokhoz
és tisztviselőkhöz is és azt ígerte, hogy
a liberális párt le fogja törölni könnyei-
ket.

Ghica külügyminiszter:

— Ha a nagyhatalmak nem csinálnak semmit, a kisanant veszi kezébe a kezdeményezést

Sajtó-ankét a kisanant belgrádi konferenciájáról

Bukarest, május 23.
A sajtó-államtitkárság szombat esti
teáján Ghica külügyminiszter terjed-
mes expozéban számolt be a bel- és kül-
politikai újságírók előtt a kisanant
belgrádi konferenciájáról.

Bevezetésképpen hangoztatta a külügy-
miniszter, hogy
Belgrádban a legteljesebb nyugalmat
tapasztalta, tehát a külföldi sajtóban a
jugoszláviai forrongásról elterjesztett
hírek tévesek voltak.

A konferencián egyébként a három kül-
ügyminiszter a legtokéletesebb megértés
szellemében a leszereléssel, jóvátételekkel

és a dunai csoportosulással összefüggő
kérdésekről folytatott eszmecsere.

Különösen a dunai államok problémá-
ja foglalkoztatta behatóan az értekezle-
tet, amely leszögezte, hogy a kisanant
államok már a válság legelején sürgették
a csoportosulást és felvetették a vámsző-
vetség tervét.

Ami ezután a Tardieu-tervet illeti,
ehhez előben a kisanant is hozzájárult,
de a londoni kritika folytán most meg
kell várni, mi lesz a sorsa ennek a ja-
vaslatnak.

Jelenlegi várakozó álláspontján azonban
a kisanantnak az a felfogása, hogy

az öt dunai állam gazdasági összefogá-
sa csak akkor valósulhat meg tartósan,
ha biztosítva lesz a nagyhatalmak min-
dennemű politikai beavatkozásától.

Egyébként manapság különösen nehéz
jóslásokba bocsátkozni, mert Európa
adott zavaros légkörében csupa fenyege-
ző esemény és aggasztó kérdőjel felhői
tornyosulnak.

Ha a nagyhatalmak vitái nem fognak
semmi kézzelfogható és hasznos
eredményezni, akkor a kisanant ön-
álló kezdeményezéssel fogja keresni a
kibontakozást a rendelkezésre álló esz-
közök segítségével.

Súlyos politikai problémává nőtt a tanítók ellenállása,

akik nem hajlandók tovább szó nélkül éhezni

Válasz Jorgának, aki egyelőre csak magánkijelentés formájában adott ellenválaszt

Bukarest, május 23.

A tanítók és a tanárok ügye egyre komo-
lyabb problémája lesz a kormánynak és álta-
lában a belpolitikai életnek.

A Tantestületek Országos Szövetségének
végrehajtó bizottsága, válaszul a miniszter-
elnök multheti beszédére, kijelentette, hogy
nem lehet földi hatalom, amely az éhez-
sőt az immáron éhhalál előtt álló tanítói
gárda torkába fojthatná a jogos panaszt,
tiltakozást és a jelenlegi rendszer elleni el-
keseredett haragot.

A kormány még meg sem nyilatkozhatott
erre a fenyegető fellépésre, amikor a Szövet-
ség vezetősége új gyűlést tartott s ezen meg-
szabta a májusvégi kongresszus program-
ját is. Ez a program rövidnek látszik, mind-
össze három pontból áll, a mai körülmények
között azonban rendkívül tartalmasnak ígér-
kezik. Ime:

1. Tiltakoznia kell a tanítói gárdának
az ellen, hogy a kormány a tantestületek
fizetésének visszatartásából rendszert csi-
náljon.

2. Tiltakoznia kell a kongresszusnak
Jorga miniszterelnök és közoktatásügyi
miniszter legutóbbi beszéde ellen, amely-
ben a tanítóságot mélyen sértő kitételek
váltak. A miniszterelnök és közoktatás-
ügyi miniszter meg akarja tiltani a ta-
nítóknak és tanároknak azt, hogy a szá-
jukat kithatassák, hogy panaszkodhassa-
nak, hogy tiltakozzanak az ellen a soro-
zatos igazságtalanság ellen, amivel az
utóbbi időben a kormányzat valósággal
éhhalálra ítélte őket.

Tiltakoznia kell a kongresszusnak a
kormány azon terve ellen, hogy most, a
mikor nem fizetik a tantestületek tag-
jait, nem fizetik a nyugdíjasokat és az
állami tisztviselőket, új államtitkárságot
kreáljanak az ipariskolák felügyeletére.

A vezetőségi gyűlés körlevelet fogalmazott
s elküldötte azt az összes szövetségi csopor-
tokhoz, kiküldöttekhez és kongresszusi tagok-
hoz. Ebben a körlevélben ilyen mondat is
van:

„Nem maradhatunk tovább nyugodtan és
fásultan. Jöjjelek el mindannyian, mert
hatalmas erővel kell tiltakoznunk. Tiltakoz-
nunk kell az ellen, hogy a kormány
éhhalálra ítéljen bennünket. Tiltakoznunk
kell, ha nem akarunk a tanulók tarisnyás
koldusai lenni...”

A miniszterelnökségről kiszivárgott hírek
szerint Jorga miniszterelnököt rendkívül ide-
gesíti a tanítók mozgolódása. Egyelőre nem
hivatalosan ugyan, de már kijelentette, hogy
minden rendelkezésére álló eszközzel meg-
akadályozza a meghirdetett kongresszus
megtartását, mert a mai időkben nincs he-
lye annak, hogy még a tanítók is veszedel-
mes és a közvéleményt megmérgező agitá-
ciós anyaggal fűtsék a hangulatot.

Az ország érdeke, a csend és a nyugalom,
a tanítók kötelessége pedig az, hogy békésen
tűrjenek s erre tanítsanak másokat is.

Jorga álláspontjából arra lehet következtet-
etni hogy a kormány a tanítói-kongresszus
betiltására gondolt.

Hozzászólás

Öregek és fiatalok

A öregek és fiatalok problémájával az utóbbi időben sokat foglalkozom, nem a múlt században divatos és nyilván helytálló szakadék-szempontról, hanem alapul véve azt a különös keveredést kornak és jellemnek, amely ma öregek és fiatalok életét a kenyérharcban úgy összehozza, hogy igazán csak a mikroszkóp alatt válnak külön öregség és fiatalság igazi hamisítatlan jellemvonásai. Az öregek szociálisan fiatalok, a fiatalok pedig lelkileg öregek lettek ebben az általános elcsuszamlásban, ami semmit se hagyott a helyén, s most öreg, komor urak loholnak napidíjas állások után és hasálnak abban a nyirkos fedezékben a husz évesek mellett, amelyből semmit se látni s a földi élet távoli, barátságosan robajokban, szagokban és gözökben ér el hozzájuk; s ifjak érettek, nehéz bölcseséggel, élettapasztalatok súlyával, fáradtan hajtának le fejükkel az első szoba-konyha tűzhely, biztos ekzisztencia melege mellett s már csak a halál és a haláلهlőtti élet vidám emésztését várják, husz esztendő szívdűkkel, ami zsarátnokká égett szenvedélyek, megismerések és csalódások viharában. Wassermann is írt most egy könyvet, Alfred Döblin után, ami azt jelenti, hogy ezek az intim beszélgetések az ifjúsággal igen hálás irodalmi műfaj — szóval, Wassermann írt egy ilyen könyvet s ebben a könyvben szerepel egy ifjú, aki levelezett az íróval s egyszer beérőszakolta magát személyes kihallgatásra hozzá, tíz percet kért és kapott a boldog ifjú, hogy aztán másfél órán át, az élmények, megfigyelések, Amerikából a hamburgi prostitúált negyedig nyúló lázas vergődések zuhatagával áztassa el a nagy író, egész papirosbölcséletét. Huszonegy éves volt, írta a megmondhatatlan beszélgetés végére az író, mintegy ponttúl. A tervezett életforma ki-zárja az ilyen pontokat és az ilyen távol-ságokat is emberek és emberek között, ki-zárja azt a minden alárendeltségi viszony között is a legmegalázóbbat, hogy az egyik ember a másikban csak témát lásson. A em-ber egyszer él, sajnos és még a legnagyobbak is, sőt talán a legnagyobbak leginkább csak egy sikont; a teroszerűség pedig éppen ebből indul ki. Művet konstruál, amelynek futó-szalagján nemzedékek vonulnak el, s nemze-dékek kihullhatnak belőle anélkül, hogy a mű megállna s hogy valamit előlrol kellene kezdeni. Hiszen kinek az élete elég ahhoz, hogy valamit egészet és befejezettet alkosson? Kinek ad annyi biztosságot a mai élet, hogy a véletlenrel ne kelljen számolnia, hogy leüljön, tegyük fel, írni valamit, annak a pillanatnak sugallatából, amellyel éppen az íhlet megszallta őt s ne kelljen számolnia mindazzal az esetlegességgel, amit kívülrol jövő dolgok és új pillanatok hozhatnak ma-gukkal. Az idő hatalmasan fogyaszt bennün-ket. S ez ellen kéne végre tenni valamit. Shaw is erről álmodik a „Vissza a Matuzsá-lemben”, amely pontosan rátapint a maga fanyar, de őstönző bizalmatlanságával a kor legkényesebb kérdésére, hogy tudniillik időnk, egyszerűen időnk nincs hozzá, hogy újból felépítsük a paradicsomot, noha már ugyszólan minden eszközünk, tapasztala-tunk és filozófiánk meg lenne hozzá. Nagy dolgokban, láthatjuk, éppen olyan szegények és magunkra hagyottak vagyunk, mint a kisebbekben.

★

S hozzá nem a legkisebb a mindennapi élet gondja: milliók és milliók bizonytalan-sága, amin, mint valami ingovány süppedő, csatlóka talaján nyomulunk előre ismeretlen, bizonytalan, véletlenre bízott célok felé. Le-het, hogy pénzkérdés, lehet, hogy a lelkek megnyugvásának kérdése. Lehet, hogy a bi-zalmi válság, amelyről néhány év előtt olyan fenyegető hangon cikkeztünk, igazán komoly dolog s nemcsak zsmnalisztikai aperszű, le-het, hogy amíg mi poshadunk a várakozás-ban, alattunk épül és nő egy új világ, s az élet erejét ez az új épülő világ szívja el elő-lünk.

Öregektől és fiataloktól egyaránt.

(X.)

Rendezik az osztrák-román gazdasági problémákat

Bukarest, május 23.

A kereskedelmi és a külügyminiszte-riumokhoz érkezett értesítés szerint Janda és Inama osztrák gazdasági taná-csok holnap, kedden este érkeznek Bukarestbe, hogy megkezdjék tanács-kozásaikat a kiküldött román delegáció-val.

A tanácskozások során elsősorban a deviza-kliring forgalom körül felmerült kérdéseket tárgyalják le, aztán kiternek a két állam közötti összes fontosabb gazdasági kapcsolatra.

Bukarestbe készülnek a nyugdíjasok, hogy leüljenek a pénzügyminisztérium elé

Ötezer nyugdíjas felvonulását betiltották Temesváron

Temesvár, május 23.

Ötezer nyugdíjasnak kellett volna fel-vonulnia vasárnap Temesváron, hogy a nyugdíjki fizetések késedelmessége ellen tiintessenek. Erre az alkalomra ideérke-zett Pop Valér is, a nyugdíjasok szövet-ségének elnöke Kolozsvárról, a felvonu-lást és a tervezett gyűlést azonban nem lehetett megtartani, mert a rendőrség azt az utolsó pillanatban betiltotta.

Magyarázatul kijelentették, hogy a kor-mány semmiféle nyugdíjas- és tisztvis-eletiintést nem tűr.

Pop Valér a hatóságoknak adott vála-szában hangoztatta, hogy az ügy ezzel koránt sincs befejezve és

a nyugdíjasok most majd Bukarestbe fognak menni, ahol addig nem moz-dulnak a pénzügyminisztérium elől, amíg járandóságukat meg nem kap-ják.

40 órás felhőszakadás volt Angliában

A Themze kiáradt, sok város és falu viz alá került. A partvidéken teljesen tönkrement a termés

London, május 23.

A péntekről szombatra virradó éjjel óta kerek 40 órán át tartott felhőszaka-dás a brit szigetszország 9 grófságában pusztító árvizet idézett elő.

A Themzého hozzávetőleges számítás szerint mintegy 300 millió tonna eső-víz zuhult, amit nem tudott felvenni és számos helyen kiáradt. Sok város és falu viz alatt áll.

Derby-ben közel ezer házat öntött el az ár, amely Rugby-ben a viz- és villa-mos-műveket is tönkretette. Bristolban az árvíz több helyen földcsuszamlást okozott.

A Themze-parti vidékeken a katasztró-fális árvíz tönkretette a termést.

A borzalmas felhőszakadásnak eddig két halálos áldozatáról tudnak.

A magyar-orosz kereskedelmi tárgyalások sikere

Miben egvezett meg a Külkereskedelmi Intézet az orosz kikül-döttekkel — Intimitások a budapesti tárgyalásokról

Budapest, május 23.

Azok a tárgyalások, amelyeket a Ma-gyar Külkereskedelmi Intézet a berlini orosz kereskedelmi képvisellel a ma-gyar-orosz kereskedelmi kapcsolatok fel-vétele iránt huzamosabb ideje folytatott, döntő stádiumba kerültek. A berlini ke-reskedelmi képviselő legutóbb Buda-pestre küldte két vezető tisztviselőjét, és pedig Vladimir Belgoffot, a behoza-tali osztály vezető igazgatóját és Vladi-mir Maschkewitschet, a kiviteli osztály egyik vezető igazgatóját azzal a feladat-tal, hogy a helyszínen állapítsák meg a kiviteli és behozatali lehetőségeket, kü-lönösen pedig az üzlet lebonyolításának gyakorlati módozatait. A több napon át tartó megbeszélések, amelyekbe az in-tézet a kivitelen és behozatalban érde-kelt jelentősebb cégeknek is bevonta és az ezekkel folytatott tárgyalások a szov-jet kiküldötteit meggyőzték arról, hogy

a kereskedelmi kapcsolatok megélénki-tésének egyetlen gyakorlati lehetősége az, amelyet az intézet javasol.

Eszerint az orosz áruk behozatalánál számolni kell a devizahiánnyal, a ma-gyar áruk kivitelenél pedig azzal a hát-ránnyal, amelyben a finanszírozás és hi-telkockázat áthárítása tekintetében a cégek a külfölddel szemben vannak. A kiküldöttek megígérték, hogy ilyen ér-telemben fognak megbízóiknak jelentést tenni.

Az orosz kiküldöttek többbizben kije-lentették, hogy

ők a vevőkkel és eladókkal közvetlen érintkezést óhajtanak fenntartani

és a közvetítő kereskedelem szolgálatait csak akkor és olyan mértékben veszik igénybe, ha az áru összegyűjtése vagy az üzlet finanszírozása azt kívánatossá teszi.

A csendőrfanfázia megmozdul és:

Egy lelkész és két tanítónő ül a vádlottak padjára

Megint irredenta pört tárgyalt a csikszeredai törvényszék

Sohasem lesz vége ezeknek a felelőtlen meghurcolásoknak?

Csikszereda, május 23

A csikszeredai törvényszék újra „ir-redenta-pört” tárgyalt. Olyant amilyent már nem először és nem csak Csikban tárgyalnak a bíróságok. Olyant, amilyent a nem eléggé művelt, képzett és fegyel-mezett csendőrök erőszakolnak ki. A bíróságok rendszerint a megérdemelt fokra szállítják le ezeket a csendőri vá-daskodásokat, nem marad el a felmentő ítélet sem, ez azonban már csak erkölcsi elégtételt adhat a meghurcolt és sokszor hosszú hónapokig gyötört szerencsétlen vádlottaknak.

Hárman ültek a vádlottak padján: Héja Albert segédlelkész, Márton Ella és Simai Róza tanítónők. A vádat Radu Bucur csikszeredai csendőrmester indította el.

Feljelentése szerint 1930-ban, a hősök napján az iskolás gyermekek a segéd-

lelkész és a két tanítónő vezetésével olyan templomi zászlók alatt vonul-tak fel, a templomba, amelyeken „Árpád szent magyar király képe volt”. A pogány Árpádé, aki sohasem volt szent s akinek a képe sohasem kerülhet a templomi lobogóra. A román nemzeti-színű trikolorokat pedig ugyanakkor a templom falához támasztva otthagyták árván. A fővádlott, Héja ellen még azt is felhozta a derék őrmester, hogy a templomban izgatott az állami iskola ellen s arra hívta fel a székelyeket, hogy gyermekeiket felekezeti iskolába irassák

Az egész vád kerete pedig az volt, hogy a csendőrmester „véleménye” szerint mindhárom vádlott gonosz irredenta, minden alkalmat megragadnak arra, hogy irredenta ünnepet tartsanak s leg-főbb vágyuk, hogy „visszaállítsák a ré-

gi Magyarországot”. Egy segédlelkész és két állami tanítónő!

A tárgyalás megnyitása után Héja Al-bert segédlelkész kerekén visszautasítot-ta a vádat. A gyermekek a hősök ün-nepére román nemzeti zászló alatt vo-nultak fel, ezt még az őrmester sem ta-gadhatja. Az ünnepély után viszont ő, mint hitoktató, fehér templomi zászlók alatt vezette a gyermekeket a templomba ahol az első szentáldozáshoz járultak. Ez az ősi szokás, amin nincs semmi oka változtatni. Képtelenség, hogy a zászló-kon Árpád képe lett volna. Árpád a ka-tholikus egyház szempontjából pogány magyar fejedelem volt, nincs mit keres-nie a templomi zászlókon, amelyeken — ugyancsak ősi csiki szokás szerint — a szent Szűz képe volt. A szűzmáriás lo-bo-gók használatát pedig soha semmiféle rendelettel nem tiltották be.

Tagadja a vád másik részét is. Nem igaz, hogy izgatott volna a román állami iskola ellen. Ellenben igaz s nem csak egyszer, hanem számtalanszor megtör-tént, hogy

a templomban, a szószékről propagan-dát fejtett ki a felekezeti iskola érde-kében. Ez nemcsak joga, hanem egy-házával szembeni kötelessége is. Ő nem érzi magát bűnösnek.

Hasonló értelemben vallottak a vád-lott tanítónők is. Az őrmester vádasko-dásai nemcsak valótlanok, hanem képte-lenek is. Semmiféle irredenta ünnepet nem ültek. A templomi ünnepély után az első áldozókat szeretet-reggeliben része-sítette a helybeli nőegylet.

Egy csésze kávé a kis iskolás-gyerme-keknek talán csak nem irredenta ün-nepség?

A tanuk felvonultatása során több román és magyar állami tanítót hallgat-tak ki. Minden tanu a vádlottak mellett nyilatkozott.

Az ügyész nem tartott vádbeszédet, mindössze kijelentette, hogy hivatalból fenntartja a vádat és a bíróság belátása-ra bizza a döntést. Azután a védő, Pit-ner Árpád dr. mutatta ki lendületes be-szédében, hogy milyen képtelenség ez az egész per.

A bíróság rövid tanácskozás után dön-tött.

Felmentette a három vádlottat, mi-után kiderült, hogy a templomi zászló-kra alapított irredenta vád csupán a csendőrmester rémlátásának és tá-jékozatlanságának a szüleménye. A fő-vádlott elleni második pont pedig nem állhatja meg a helyét azért, mert nem lehet büncselekmény az, ha a hitokta-tó lelkész a saját felekezeti iskolá-jára mellett propagandát csinál.

Az ügyész nem felebbezett s így az íté-let jogerős és megnyugtató már csak azért is, mert végre jogerős bírói ítélet mondja ki azt, hogy a felekezetek joga-san agítálnak iskoláik mellett.

Japánban teljesen felülkerekedett a katonai diktatúra

Tokió, május 23

Iegujabb jelentések szerint Suzuki tengernagy sem vállalta a haditanács kö-veteléseit alapján álló kormányalakítást, a mikádó Saitó admirálist designálta miniszterelnöknek, aki meg is kezdte tárgyalásait egy pártokivüli és nemzeti jellegű kabinet összehozására.

Saitó tengernagy megbízatása azt je-lenti, hogy

maga a császár is kénytelen volt enged-ni annak a fasszta áramlatnak, amely a haderő ngyrészét elkapta s melyet a katonai diktatúra szellemében a vezér-kar is képvisel.

Szóval minden jel szerint véglegesen felülkerekedett a kardesőrtető japán mi-litarizmus, aminek beláthatatlan követ-kezményei lehetnek az egész világpoliti-kában.

— ELOFIZETŐINK kísérjék figyelemmel a címkejükön feltüntetett lejáratot. A lap za-vartalan expedíálása érdekében gondoskodja-nak idejében a lejárt előfizetés megújításá-ról s ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárati szerepel-e a címken.

SZÉKREKEDÉSNÉL

a CHATEL GUYON természetes sókból készült MIRATON PASZTILLÁK fájdalom nélkül könnyebbítik meg a belek működését.

MAJUS 25.

A „Justice for Hungary” tragédiája

A cél előtti halálos zuhanás története

Légtölcsérbe került a diadalmas magyar repülőgép

Budapest, május 23.

Vasárnap délelőtt nyílt meg az óceánrepülő nemzetközi kongresszusa, amelyen részt akart venni Endresz György is, a világhírű magyar pilóta, aki egy évvel ezelőtt a Justice for Hungary nevű gépen megtette az Amerikába Budapesti utat. Endresz szombaton reggel el is indult a diadalmas multi repülőgépen, meg is érkezett az Örök Város repülőtere fölé, ahol ünnepélyes fogadtatásban akarták részesíteni, a végzet azonban, mint valami görög sorstragédia csúcspontján, megakadályozta az újabb dicsőséget, amely magyar homlokokra az új győzelem babérkoszoruját fonta volna és a diadalmas légi utolsó szakaszán, éppen a cél előtt irtózatossá katasztrófa történt.

Endresz gépe éppen a római repülőter fölött lezuhant s néhány száz méternyire az ünnepélyes fogadtatásra összerendezett előkelőségektől, pozdorjává

zuzódva hamvadt el a felrobbant motor lángjaitól. És Endresz György kísérelőjével, Bittay Gyulával, a magyar légügyek főfelügyelőjével együtt felismerhetetlenségig összeégett.

A római repülőterén összesereglett előkelőségek és a hatalmas közönség fájdalmas megrendüléssel tehetetlenül nézte végig az irtózatossá katasztrófa, amelyet sem megelőzni, sem pedig következményeiben csökkenteni senkinek sem állott módjában.

A világhírű magyar repülő megdöbbentő és szívbemarkoló tragédiájának híre azonnal megérkezett Budapestre s leirhatatlan izgalmat és kétségbeesést váltott ki. Hihetetlennek és valószínűtlennek látszott a hír, hiszen százak és ezrek nézték végig ma reggel 9 órakor a gép sima és kifogástalan startját a mátyásföldi repülőterén.

A Justice for Hungary és a két pilóta végzettragédiájáról a következő jelentések számolnak be:

Indulás a mátyásföldi repülőteréről

Szombaton reggel már 8 órakor hatalmas nézőközönség gyűlt össze a mátyásföldi repülőterén, hogy szemtanúja legyen a Justice for Hungary indulásának. Endresz György felesége, sógora és néhány ismerőse kíséretében 8 óra után néhány perccel érkezett meg a hangárok elé. Endresz azonnal a Justice for Hungary hangárjába sietett és megtette az induláshoz a szükséges előkészületeket. Amíg repülődresszét felvette, elmagyarázta a római utat kísérlőnek, Bittay Gyulának légügyi felügyelőnek. Azután

megkezdődtek a bucsztatás hivatalos ceremóniái s végül

9 órakor Endresz jelt adhatott az indulásra.

A Justice for Hungary biztosan startolt a gyönyörű időben s mindenki boldogan hitt abban, hogy ha a mátyásföldi repülőterén az európai kontinens felé lett sikerrel tette meg, ezen a mindössze négy órás uton semmi baj sem történhetik a bravuros repülővel és a kifogástalan állapotban levő géppel.

Róma várja a Justice for Hungaryt

Róma repülőterén, a Littorion már a déli órákban hatalmas tömeg lepte el a nézőközönségnek fenntartott helyeket. A délutáni órákban a hivatalos méltóságok is sorban megérkeztek. Megjelent a római magyar követség minden tagja, Wodianer Andor követségi tanácsos, a vatikáni magyar követség, Barcza György követ vezetésével, a római magyar intézmények vezetői, a magyar kormány vezetői, az olasz politikai és kulturális élet előkelőségei, továbbá több száz olasz katonai és magánpilóta, akik szemtanú akartak lenni annak az ünnepélyes pillanatnak, mikor a Justice for Hungary megérkezik Rómába.

A várakozások vidám és gondtalan negyedóráiban a repülőter hangszórói közölték az Endreszék utjáról szóló jelentéseket, amelyeket a közbeeső olasz repülőállomány és a magyar gép rádiókészülékei adtak le időről időre.

Három óra előtt néhány perccel a hatalmas hangszórók jelentették, hogy a Justice for Hungary rádiókészüléke — amellyel egyébként az indulás előtt is bajok voltak —, elromlott.

Ettől kezdve csak az olasz repülőterek rádióállomásainak jelentése közölte a gép közbeesésének híreit.

Pontosan 3 óra volt, amikor a láthatárban szemképrázgató napsugárban megjelent a Justice for Hungary.

A gép alacsonyan szállt, alig lehetett 150—200 méter magasságban s méltóságát teljes ívelésével suhant el a repülőteret övező dombláncolatokon. Légóvalban egy kilométernyire sem volt a közönség kijelölt helytől, amikor a katasztrófa pillanatok alatt lejátszódott.

Örülbelül 120—150 méter magasságban a gép, amikor Endresz Sándor kanyarodót vett a géppel. A nézőközönség lélekzetviasszafojtva nézte a me-

rész manővert, amikor a Justice for Hungary hatalmas vörös tömege hirtelen derékszőgbe fordult.

A következő szempillantásban a gép bizonytalanul megingott, oldalt billent s amíg a repülőterén összesereglett nagyszámú nézőközönség megbámult, megdermedve várta, hogy mi történik a géppel, a Justice for Hungary szárnyaszegett madárként zuhanni kezdett irtózatossá sebességgel. Aztán eltűnt egy alacsony dombocska háta mögött.

Az irtózatossá pillanatban senki sem tudta, hogy mi történt a magyar óceánrepülő géppel. A tragikus látvány kábulatából a Littorio parancsnoksága eszmélt fel legelőször és villámgyorsan intézkedett. Az automobils mentőszolgálat kocsijai száguldozva indultak el a domb felé, amely mögött a Justice for Hungary eltűnt. Wodianer követségi tanácsos és Schindler ezredes, a követség katonai attaséja, autóbá ugrottak és úgy igyekeztek a szerencsétlenség színhelye felé. Alig indultak el, a dombocska mögül szürke füstfelleg emelkedett a magasba. Egy olasz pilóta könnyes szemmel nézett az örült tempóban száguldozó autók után:

— Ha ugyan még nem késő a segítség. A mentőszolgálat autója 2 perccel a gép lezuhanása után már lefekezett a Justice for Hungary mellett.

A domb oldalán, viruló zöld mezőn feküdt a hatalmas, vörösszínű repülőgép, de körvonalaikat már nem lehetett kibonni sem, a felcsapódó lángok és a sűrű füstfelleg miatt.

A látvány annyira borzalmas volt, hogy az időközben odasereglett nézők közül többen ájultak estek össze.

Megérkezett a repülőter nagy motoros fecskendője is és azonnal megkezdte az oltást. A kigyulladt repülőgépet csak nehéz munka árán sikerült eloltani. Ekkor kezdődött meg a tragikus feladat: meg-

állapítani az elhamvadt repülőgép azonosságát.

A lángok azonban borzalmas munkát végeztek.

A repülőgépen minden elérhető anyag elpusztult és koromná égett, csak éppen az egyik hátulsó kormányon maradtak meg valami jelzésnek a nyomai, de azt sem sikerült kiolvasni.

A gép ezen az uton nem a Justice for Hungary jelzést viselte. A nagyszerű óceáni ut után a Justice for Hungaryt besorozták a magyar sportrepülőgépek közé s ekkor a „HA-AAF” jelzést kapta. Ezeket a betűket a lángok elpusztították. Ezután kezdtek kutatni a romok között. Két felismerhetetlenségig összeégett holttestet emeltek ki a gép elszenesedett üszkei közül. Találtak egy félig olvadt cigarettatárcát is, amelyen rajta volt a magyar címer. Ez a cigarettatárca szolgáltatja a tragédia legelső bizonyítékát arra, hogy valóban a Justice for Hungary semmisült meg s vele együtt pusztult el Endresz György és Bittay légügyi taná-

Légtölcsér okozta a katasztrófát

A Justice for Hungary gyászba fulladt megérkezése után természetesen felvetődött a kérdés, hogy mi okozhatta a hatalmas gép tragikus pusztulását. Az olasz pilóták, akik maguk is felindultak és megdöbbenne nézték végig a hatalmas repülőgép pusztulásának pillanatát, arra az álláspontra helyezkedtek, hogy

a gép valószínűleg légtölcsérbe került. Ezt a magyarázatot a Littorio parancsnoksága is megerősítette. — Rómában ugyanis a déli és a kora délutáni órákban a rendkívüli felmelegedés következtében a légköri viszonyok nem nagyon kedveznek a repülésnek. A levegő egyenletlenül melegedik fel s 150—20 méter magasságban könnyen képződhetnek úgynevezett léglyukak vagy légtölcsérek, amelyekben az erősebben felemelkedő levegő higabb és nincsen meg az a fenntartó és felhajtó ereje, mint normális körülmények között.

Ha a repülőgép ilyen léglyukba érkezik, alábukik.

Ha a légtölcsér elég magasban van, ak-

A tűz már csak a holttesteket égette el

Endresz György és Bittay Gyula elüszkösödött holttestét a szerencsétlenség színhelyéről a Monte Celio kórházba szállították és ideiglenesen ott helyezték ravatalra.

A kórház orvosainak megállapításai szerint mindkettőjük halálát koponya-alapi törés okozta. A két pilóta tehát már abban a szempillantásban kiszenderedett, amikor a hanyattfordult gép a földre vágódott irtózatossá erővel.

A tűz már csak a holttesteket szeszenítette el a felismerhetetlenségig.

Vasárnap reggel Endresz és Bittay holttestét a Monte Celio kórházból átszállították a kvirináli magyar követség palotájába.

A koporsókkal együtt szállították át az időközben érkezett koszorúkat, amelyeknek tömege több nagy teherautót töltött meg.

A követség homlokzatán a magyar lobogót félárboera eresztették és az épület bejáratát fekete drapériákkal burkolták be. A nehéz tölgyfából készült koporsókat a követség fogadótermében felállított ravatalon helyezték el.

A ravatalnál négy olasz repülőtest állt díszőrséget.

A koporsók fejénél helyezték el Horthy kormányzó, az olasz király, Balbo légügyi miniszter, továbbá a római diplomáciai kar hatalmas koszorúit. A nap folyamán állandóan özönlöttek a látogatók, hogy megadják a végtisztességet a tragi-

csos is. A cigarettatárcán vésésnek nyomai is láthatók voltak, de a betűket még nagyítóüveg segítségével sem sikerült elolvasni.

Időközben a végzetes katasztrófa színhelyére érkezett Italo Balbo légügyi miniszter is, aki megindult hangon tolmácsolta a maga és az olasz kormány részvétét Wodianer követségi tanácsosnak és Schindler ezredesnek.

— Személyesen ismertem mind a két magyar pilótát, — mondotta Balbo. — Endreszhez baráti kapcsolatok fűztek. Nagyrabecsültem a világháború hőse magyar pilótáját és a diadalmas óceánrepülőt. Gyakran megcsodáltam bámulatos nyugalma.

— Mi okozhatta a katasztrófát? — kérdezték ekkor az olasz légügyi minisztertől, akit az egész világon kiváló pilótának és repülési szakértőnek ismernek.

— Endresz annyira elsőrangú pilóta volt, — válaszolta Balbo, — hogy fel sem tudom tétélezni, hogy ő követett volna el hibát a gép vezetése körül.

kor még szerencsés esetben sikerül a pilótának egyensúlyba hozni a gépet, ez a manőver azonban abban a csekély magasságban, amelyben a Justice for Hungary elsuhant, már nem lehetett volna semmiféle pilótabravúrral elhárítani a katasztrófát.

A gép egyébként zuhanás közben felfordult és felső felületével vágódott a földhöz. Egész súlyával utasaira nehezedett tehát a hatalmas légi jármű.

Valószínű, hogy Endresz György és Bittay légügyi tanácsos már a zuhanás pillanatában szörnyethaltak.

A lezuhanáskor a motor felrobbant és az óriási légnyomás következtében több méternyi távolságra kivágódott a gép törzséből.

A teljesen porrá égett gép elüszkösödött acélvázát szombat délután óta katonai őrség őrzi egészen addig, amíg az olasz légügyi szakértők megejtik a vizsgálatot és magyarázatot találnak a borzalmas szerencsétlenségre.

kusan elpusztult magyar repülőgépek. A követségre egyébként hatalmas tömegben érkeztek a világ minden részéből részvét-táviratok.

Vasárnap este az óceánrepülő kongresszusának ülése után, amelyet egyébként Mussolini miniszterelnök részvételével nyitott meg, Balbo légügyi miniszter, Riccardi államtitkár és Valle repülőbábornok kíséretében megjelent a kvirináli magyar követségen s hivatalosan is kifejezte az olasz kormány részvétét.

Hétfőn reggel Endresz és Bittay koporsóit az olasz főváros megindító részvételével szállították ki a termini pályaudvarra, hogy hazavigyék a magyar fővárosba. A kvirináli magyar követség palotájától a pályaudvarig terjedő útvonalon végig katonaság állott sorfalat, a gyalogjárókat pedig beláthatatlan embertömeg lepte el.

Amikor a követségen tartott rövid gyászistentisztelet után a gyászmenet elindult, a közönség sorából állandóan virágokat szórtak a gyászkocsi elé.

A gyászkocsi, amelynek két oldalán az óceánrepülő nemzetközi kongresszusára érkezett világhírű repülők haladtak, Horthy András kvirináli magyar követ, Mussolini miniszterelnök és Balbo légügyi miniszter követték. Az egyik koszorúvivő kocsin messziről is felismerhető volt Horthy kormányzó, az olasz király és Balbo koszorúja. A menet élén külön-

Ápolja és őrizzé meg szájának és fogainak egészségét Pebecorral.

En az olasz légiflotta két diszszázada és különböző fegyvernemek diszszázadai haladtak.

A termini pályaúdváron Musolini miniszterelnök búcsúztatta el a magyar pilóták koporsóját, amelyet azután olasz

pilóták emeltek fel és helyeztek a vasúti kocsiba. A koszorúk számára külön kocsikat kellett igénybe venni. Jelentéseink szerint a két pilóta holttestét hétfő éjjel indítják el Magyarországra felé a termini pályaúdvarról.

Endresz és Bittay — a magyar nemzet halottjai

A Justice for Ungaryval együtt elpusztult két magyar pilóta tragédiáját a magyar képviselőház hétfő délutáni ülésén Almássy elnök jelentette be megindult hangon.

Ugy emlékezett meg róluk, mint az emberi fejlődés és a magyar nemzeti eszme halottjairól.

Almássy elnök különben azt is bejelentette, hogy a temetésen a magyar parlament mindkét háza képviselteti magát és koszorút helyez a pilóták ravatalára. A magyar parlament épületére pedig kitűzték a gyászlobogót.

Almássy elnök felszólalása után Prop-per Sándor, a magyar munkásság gyászát

és részvétét fejezte ki.

A temetés előkészítésére egyébként már megalakult a bizottság. Endresz Györgyöt és Bittay Gyulát a nemzet halottjainak tekintik és a Kerepesi-úti temetőben díszsírhelyen fogják elhelyezni őket. A temetés időpontját eddig még nem állapították meg. A koporsókat a Millenniumi-emlék előtt fogják felravalatozni és ott tartják meg az utolsó gyászistentiszteletet is. A gyászmenet a koporsókkal végighalad az Andrássy-úton, a Teréz- és Erzsébet köruton, a Rákóczi- és a Fiumei-úton, amíg a Kerepesi-úti temetőbe ér. A temetés ideje alatt repülőgépek keringenek a város fölött és a sirra koszorukat és virágokat dobhatnak le.

Endreszné teljes apátiába esett

Endresz György és felesége a budai Belevue-szállóban laktak. Endreszné ide tért vissza a reggeli start után és várta a Justice for Hungary utjáról szóló jelentéseket.

Amikor a kora délutáni órákban megérkezett a borzalmas tragédia híre, senki sem mert arra pállalkozni, hogy az áldott állapotban levő asszonnyal a megrendítő hírt közölje.

A római jelentés megérkezése után a Pesti Napló egyik munkatársa, aki különben is baráti viszonyban volt Endreszékkal, azonnal kisetelt a Belevue-szállóba, felkereste Endresznét, aki vdáman és gondtalanul öntözgette a virágait. Az újságíró egész délután elbeszélgetett az asszonnyal, aki még este háromnegyed 7 órakor sem tudta meg az irtózatoss katasztrófát.

Ekkor Csicsery Gyula légügyi felügyelő, Segesváry György légügyi ellenőr és Oráncsek Aladár dr. orvos léptek be Endreszék szobájába.

Csicsery felügyelő először csak annyit közölt az asszonnyal, hogy Endresz György súlyosan megsebesült.

— Csak azt mondják meg, hogy mi

Olaszország új Justice for Hungaryt ajándékoz Magyarországnak

A lapzártakor érkezett telefonjelentések szerint

Mussolini olasz miniszterelnök vasárnap délután elhatározta, hogy a római repülőter felett lezuhan Justice for Hungary helyett új gépet ad a magyar nemzetnek.

Az olasz légiflotta egyik legerősebb gépét Justice for Hungarynak nevezik el s azután átadják Magyarországnak.

Hétfőn reggel egyébként az óceánrepülőök kongresszusán összegyűlt pilóták

van vele? — kérdezte a zasszony.

Ekkor közölték aztán Endresznével, hogy férje életét vesztette a római repülőter előtt néhány száz méterrel.

Este fél 10 órakor Mario Arlotta budapesti olasz követ is megjelent a szállóban, hogy az olasz kormány részvétét tolmácsolja.

Endreszné azonban ekkor már olyan mély apátiába süllyedt, hogy az előkelő vendéget sem fogadhatta. Helyette nővére fogadta az olasz követet és kíséretét.

Hétfőn az a hír terjedt el Budapesten, hogy Endreszné öngyilkossági kísérletet követett el. Ezt a hírt a leghatározottabban megcáfolják. Endreszné idegeit ugyan a váratlan tragédia annyira megviselte, hogy mély lethargiába roskadva ül és semmit sem törődik környezetével.

Az orvosok állandóan csillapító szereket adnak a szerencsétlen asszonynak, akit a mély lelki megrázkódtatásban az a veszedelem fenyeget, hogy felindultságában esetleg idő előtt szüli meg gyermekét.

megkoszorúzták az ismeretlen katona síremlékét. A pilóták autókön vonultak az ismeretlen katona sírházhoz.

A menetben részt vett az a kocsis is, amelyet a rendezőség Endresz Györgynek és Bittay Gyulának bocsátott volna rendelkezésére.

A piros-fehér-zöld trikolorral díszített kocsiában azonban csak a soffőr foglalt helyet. Endreszék már akkor ravatalon, koporsóban várták, hogy a gyászmenet meginduljon velük a pályaúdvár felé.

A sepsiszentgyörgyi Bitai-fiu...

A borzalmas és fájdalmas magyar tragédia híre Brassóban a Népujság híradása nyomán terjedt el. Akkor, amikor délelőtti lapársunk a rövid budapesti táviratok nyomán hírt adott a megrendítő szerencsétlenségről, még mi sem tudtuk, hogy a római tragédiához milyen közeli szálak fűznek bennünket is...

A szerencsétlenség egyik áldozata, Bitai Gyula honvédfőhadnagy, sepsiszentgyörgyi származású, iskoláit itt végezte, gyermekkori barátai itt vannak, tanárai még élénken emlékeznek rá.

Sepsiszentgyörgy teljes joggal követelhet részt magának abból a megható gyászból, a mely Magyarországon erőt vett az első hírek hallatára.

★

Magas termetű, intelligens arcú fiatalember keresett föl a szerkesztőségben. A neve helyett ezt mondotta:

— A Rómában lezuhan Bitai Gyula unokatestőre vagyok. Most megyek ki Szentgyörgyre. Kaphatnék még valami közelebbi adatot a tragédiáról?

Az újságírónak még ilyenkor is kérdés-ködni kell, bármennyire fájdalmas is. A föl-tett kérdések nyomán tudjuk meg csak, hogy milyen közel is áll hozzánk a tragikus hős, Bitai Gyula.

Régi háromszéki nemesi családból száma-

zott Bitai György, sepsiszentgyörgyi szabómester. (Igy írta a nevét, nem két t-tel és y-al, mint a budapesti lapokban van.) Csáládára büszke volt az egyszerű szabómester is s a „lécfalvi” nemesi előnevet nem felejtette el. Mesterségét azonban nem szégyenlette, szorgalmas és takarékos volt, hogy fiaiból a család régi méltóságához illő férfiakat nevelhessen. Azt a jó módot, ami lehetőséget nyújtott neki arra, hogy a fiukat taníttassa, önmaga szerezte meg, szorgalmas munkájával.

Bitai Gyula Sepsiszentgyörgyön végezte el a Mikó-kollégiumot. Élénk eszű, szinte zseniális gyerek volt. A gimnázium mellett a zene is erősen érdekelt s már ott, szülővárosában is „hires muzsikusként és zeneértőnek” ismerték.

A család második összeomlása 1916-ban, a román Lőréször kezdődött. Bitai György szabómesternek és családjának menekülnie kellett. Mire valahogyan újra rendbejött a Székelyföldön a világ, a jómódú szabómester újra szegény ember lett. A menekülés minden értékéből kifosztotta, az azután következő évek pedig lehetetlenné tették már a gyűjtés újakezdését. A fiaival azonban tovább is nagyon törődött. Gyula a kollégium elvégzése után Budapestre került és a Ludovikára iratkozott be. Kitűnő eredménnyel vé-

gezte a katonai iskolát. Az előző király új trónfoglalási kísérleténél már szerepe volt. Sopronban teljesített szolgálatot s egyike volt azoknak, akik a kormány rendeleteit villámgyorsan teljesítették. Nyomban főhadnagyi rangot kapott.

Később nyugdíjaztatta magát és, mint képzett pilóta, a magyar Légiforgalmi Társaság

A Magyar Reviziós Liga gyűlésén Herczeg Ferenc parentálta el a „Justice for Hungary” halottait

Vasárnap országos tiltakozás volt a trianoni békeszerződés ellen

Bethlen István nagy beszéde

Budapest, május 23.

A Magyar Reviziós Liga vasárnap délelőtti országsszerte tiltakozó nagygyűléseket rendezett, hogy az ország egyöntetűen tiltakozzon a trianoni béke és annak következményeként egyre súlyosbodó gazdasági válság ellen.

A budapesti nagygyűlésen Herczeg Ferenc, a Reviziós Liga elnöke mélyen átértett szavakkal emlékezett meg a „Justice for Hungary” katasztrófájáról és Endresz és kísérete haláláról.

Ezután Bethlen István volt miniszterelnök állott szószárra és közel egyórás beszédben behatóan vázolta az összeomlás előtti időszakot, megállapítván, hogy a helyzet ma sokkal súlyosabb, mint a múltban volt. Kifejtette, hogy világ a magyar kérdésben még mindig nem lát világosan és nem érti az összefüggéseket, amelyek a magyar kérdés

és a Duna-medence rekonstrukciója között annálalak. Ennek elnére meglegedéssel állapítja meg, hogy a világ minden nagy népéél tért hódít bizonyon-elátás, mert látják, hogy a Magyarországot ért igazságtalanság jo

vátétele nemcsak Magyarország, hanem az összes államoknak is érdeke.

Az orvoslás azonban nem lehet a gazdasági federalizmus, hanem a szerződészek gyökere revizója. Végül felszólította az egész nemzetet a belslelki leszerelésre s kérte, hogy egyetértve dolgozzék a nagy és szent célért, amelyekért a nemzet minden hfiának dolgoznia kell.

Szenzációs fordulat a Vulpeanu-ügyben:

Letartóztatták a gyilkos táncztanár védőjét és a vádlott nővérét

Kolozsvár, május 23.

A Vulpeanu-ügynek ma váratlan szenzációja akadt.

Colfescu ügyész elrendelte Vulpeanu egyik védőjének, dr. Láng besztercei ügyvédnek, valamint a vádlott nővéreinek, Vulpeanu Máriának a letartóztatását, miután az a vád merült fel ellenük, hogy egy Mazda nevű tanut hamis vallomástételre akartak rábírn.

Az áldozat, Flaviu Greabu holttestét egyébként szombaton a besztercei temetőben dr. Kernbach és dr. Hosszu kolozsvári törvény-

széki orvosok exhumálták.

Az exhumálás szenzációs eredményt produkált, még pedig a védelem javára. Megállapították ugyanis, hogy a golyó csak ugyan nem balfelől, hanem, mint azt a védelem állította, — jobbfelől hatolt a koponyába és egyik karon pedig véraláfutások nyomai láthatók, ami azt bizonyítja, hogy élet-halál küzdelem folyt Greabu és Vulpeanu között és, hogy Vulpeanu csak ugyan nem álmában lötte le barátját.

A szenzációs fordulat előreláthatólag új irányt fog szabni a tárgyalásnak.

Görögországban felborult a helyzet

A Venizelos kormány benyújtotta a lemondását

Athén, május 23.

A Népszövetség pénzügyi bizottságával folytatott kinos tárgyalásainak kudarcra miatt Venizelosz és kormánya szombaton este lemondott.

Nem sokkal lemondása előtt a Venizelosz-kormány jegyzéket intézett az angol, francia és olasz kormányhoz és abban kifejtette, hogy

a drachma stabilitását csupán a külföldi adósságok törlesztésének a felfüg-gesztésével tudta megmenteni. Görögország csak így várhatja be a lausannei konferencia elhatározó döntéseit, majd felveszi a tárgyalásokat hitelezőivel.

A hetek óta tartó sztrájk-mozgalmak különben a kormányválsággal kapcsolatban országsszerte kiélesedett.

Hiába tartóztatták le vezetőiket, a pénzügyi és vámtisztviselők mégis kimondták a sztrájkot, amelyet a rendőrség minden erővel igyekezett elfojtani.

Hétfőtől kezdve sztrájkba léptek a vasutasok is.

Macedóniában a vasúti személyzet több helyütt a nyílt pályán tette le a munkát és állította le a vonatokat. Emiatt a jugoszláv határ közelében az Orient Expressz is elakadt.

Szalonikban és Volóban a kikötőmunkások is csatlakoztak a sztrájkhoz, mely ilyenformán máris általános jellegű lett.

Fokozta a munkásság és a hónapok óta nem fizetett tisztviselők elkeseredését az a hír, hogy

ismét Pangalos, a volt diktátor veszi a hatalmat.

A helyzet az egész országban rendkívül feszült és mindinkább forradalmi szívet vesz fel.

A szezon ujdonsága!
Ruhának való

ORLA-selyem

moshatósága garantálva. Kizárólag:
Samaritaine,
Bukarest, Lipsani 26 alatt kapható.

MAJUS 25.

— A kormány átvételére készül Goga nemzeti agrárpártja. Lugosról jelentik: A nemzeti agrárpárt cím alatt szerveződő Goga-féle új pártalakulat szörénymegyei tagozata igen nagy érdeklődéssel kísért népgyűlést tartott tegnap Lugosan dr. Nemoianu Péter volt szörényi prefektus, a megyei néppárti tagozat volt elnökének prezideálásával. A népgyűlésen a szörénymegyei falvak földmíves lakossága nagy számmal volt képviselve s külön érdekessége volt a népgyűlésnek, hogy azon igen sok és tekintéllyes intellektuál vett részt. A népgyűlés szónokai id. Nemoian Péter, volt szörénymegyei prefektus, Boldea Romulus szolgálaton kívüli ezredes, volt szörényi prefektus, Jumanca Pál kamarai képviselő, dr. Radulescu Vasile ügyvéd, dr. Lohan Vasile liceumi igazgató, Onae György iskolaigazgató, dr. Brinzeu görög katolikus kanonok voltak, akik egyfelől a nemzeti parasztpártot, másfelől a jelenlegi kormányt támadták nagy hűvel és ismerteték Goga új pártalakulatának kormányzási terveit és programját. A népgyűlés az elhangzott szónoklatok után a pártvezetőséget és az intézőbizottságot választotta meg. A népgyűlés szónokai szerint Goga pártja erőteljesen és komolyan készülődni látszik a kormányzás mielőbbi átvételére.

— KISKUKULLÓMEGYEI HIREK. Tudósítónk jelenti: Az elmúlt szombaton a megye területén négy betörés következett el. A csendőrség különös szerencsével mind a négy betörés tetteseit elfogta. Borzás községben Emil Adam gazda baromfiállományát akarta megdézsmálni Curcula George cigány. Balázstelken Coman George cseléd törte fel gazdája ládáját és lopott el néhány száz lejt. A korcsmában fogták le. Mikészásán Vinti Nicolae tört be az egyik falusi házba. Estére ő is kérekerült. Dégen Marian Joan fosztotta ki Detesi Todor lakását. Menekülés közben, a szomszéd faluban tartóztatták le. — Megirtuk, hogy a csendőrségnek hosszas nyomozás után sikerült letartóztatni a Dicsőszentmárton környéken fosztogató rablóbanda vezérét, Muntean Juont. A régóta keresett betörő valótára során töredelmes vallomást tett, amelynek nyomán összeállíthatók terjedelmes bűnlajstromát. Elárulta cinkosai nevét is. Muntean, a nyomozás befejezése után, átkísérték az erzsébetvárosi ügyészhez.

— ELTŰNNEK EURÓPÁBÓL AZ AMERIKAI FILMEK? Berlinből jelentik: Az amerikai filmgyárak, hír szerint, azzal a gondlattal foglalkoznak, hogy a közel jövőben feladják a közép-európai piacot. A nagyjelentőségű elhatározásnak főoka azokban a nehézségekben rejlik, amelyeket egyes államokban a kontingenskérdés szabályozása jelent számukra. Legutóbb Jugoszlávia hozott olyan

törvényt, amely az idegen filmek bevitelét nagy mértékben megnehezítette s emiatt az amerikai filmtőke ki is vonult Jugoszláviából. Hír szerint legközelebb Csehszlovákiában adja fel a terepet, mert a kontingenskérdés szabályozása a jelek szerint ott sem jelent sok jót számukra. Ausztriában és Magyarországon a közeljövőben kerül rendezésre a probléma. Ha ebből a két államból is ki kellene vonulniok, egyedül a német piac maradna számukra, ami azonban az amerikai viszonyokhoz képest nem jelent olyan nagy lehetőségeket, hogy ezért érdemes volna Európában expozitúrákat tartani.

VEREBES ERNŐ MA BRASSÓBAN

A világhírű magyar filmművész, a nagyszemű filmkomikus, a közönség kedvence, romániai turnéján ma Brassóba érkezett és itt a Modern Mozgóban hétfőn és kedden ének, táncszámmal és aranyos egyéni humorával szórakoztatja a közönséget. Veres vendégszereplését óriási érdeklődés fogadja.

— A gépészinak félígkészes öngyújtójáért ötvenezer lej monopolbirsággal sújtottak egy malomtulajdonost. Lugosi tudósítónk jelenti: A monopolügynökök razziait tartottak tegnap Lugoson az özevgy Schwartz Hermanné gabona nagykereskedő tulajdonát képező gőzmalomban, ahol öngyújtók után kutattak. A monopolágensek mindenkit megmotoztak, akit csak a malomban találtak s a szigorúan végrehajtott testmozásnak nemcsak a malom személyzetét vetették alá könyörtelenül, hanem a malomban talált idegeneket, az örletöket és a vevőket is kivétel nélkül. Végül is a gépházban a malom egyik 17 éves gépészinánál találtak egy még alig megkezdett, fé-

ligkészes öngyújtót, amit az inas a maga részére akart készíteni, tíres óráiban és titokban, úgy, hogy arról a malom gépmesterének sem volt tudomása. A monopolhatóság a félígkészes öngyújtóért ötvenezer lejes pénzbírságot vetett ki az inasra, Minthogy azonban az inas természetesen ötven lejt sem tudott fizetni, a bírságot átruházták a malom tulajdonosára, özevgy Schwartz Hermannéra, azzal az indoklással, hogy a gazda felelős az inasért. Az ötvenezer lejes bírságot azonban Schwartz Hermanné sem tudta azonnal kifizetni, mire úgy az idős előkelő urihölgyet, mint annak 62 éves öccsét is azonnal le akarták tartóztatni. Az inasért felelősségre vont malomtulajdonosnő és testvére csak úgy tudták a börtönt elkerülni, hogy a bírság behajthatóságát kimutatták az ügyészségnek, ahova letartóztatás végett vitték őket. A legújabb monopolbrutalitás Lugoson úgy a társadalom, valamint a jogászok körében óriási felháborodást okozott.

— PASZTORTÜZ-ESTÉLY SZÉKELYUDVARHELYEN. Tudósítónk jelenti: A Paszortüzt, irodalmi folyóirat rendkívül sikerült műsoros estélyt rendezett Székelyudvarhelyen május 21-én, Nyíró József és Reményik Sándor közreműködésével. Nyíró egy poétikus írást olvasta fel: „A szegény ember balladája” címmel, Reményik pedig régebbi és újabb verseiből olvasott fel. Mindkettőjüknek őszinte és nagy sikert volt. Mellettük a város legjobb műkedvelői léptek fel szavalattal, zene- és énekszámokkal.

— Tyuktojás nagyságu jég esett Resica határában. Resicabányai tudósítónk jelenti: Óriási erejű orkán dühöngött a város határában, ahol hosszú időn át tombolt és óriási károkat okozott a zivatar. Közben majdnem félórán át hatalmas jégverés is pusztított s galamb- és tyuktojás nagyságu jég esett, amely a gyümölcsöket tönkre verte és a tavaszi vetésekben is kiheverhetetlen károkat okozott. Minthogy Resica környékének lakossága főként gyümölcstermelésből él, az orkán és a pusztító jégverés az emberek százainak kezéből ütötte ki a kenyeret.

— MEGMÉRGEZTE MAGÁT A BRASSÓI HARMADOSZTÁLYU VASUTI VENDEGLŐS FELESEGE ÉS SZAKÁCSA. Vasile Jacob brassói harmadosztályu vasuti vendéglős felesége tegnap denaturált szeszszel megmérgezte magát. Súlyos állapotban szállították kórházba. Tettét családi háboruszkodás miatt követte el. Ungváncsak öngyilkosát követett el ennek a vendéglőnek a szakácsa is, mert a felesége hűtlen lett hozzá. A szakácsot is súlyos állapotban szállították kórházba.

— TEJ-NAP SZÉKELYUDVARHELYEN. A tejtermékek propagálását szolgálta a május 22-én, vasárnap az udvarhelymegyei gazdasági kamara rendezésében megtartott tejnap, mikor nyomtatványokban és a város ki- lömböző pontjain elhelyezett ingyen-kóstoló helyiségekben a tejtermékek egészséges voltára és jövedelmezőségére hívták fel a közönség figyelmét.

— HALALLAL VÉGZŐDŐ ÉJSZAKAI SZALLÁSKERESÉS. Lugosi tudósítónk jelenti: Rejtélyes körülményekbe burkolódó gyilkosság történt a Lugossal szomszédos Marosvásárhelyi szörénymegyei községben. Sintescu Vichentie lugosi munkanélküli napszámos három társa tegnap este Herengyest községben jártak, ahol eddig még meg nem állapított okokból, de állítólag csak éjszakai szállítás-céljából, az éjszakai órákban állították Milu Joan gazda portájára és egyenesen az istállóba mentek, hogy ott éjszakai meghúzóddjanak. Milu Joan, aki történetesen az istállóban aludt, az ajtónyitásra felébredt, azt hitte, hogy veje érkezett haza, felszólt az érkezőkhöz, akik nem lévén elkészülve a tállalkozásra, azonnal megfordultak és futásnak eredtek. Milu Joan az ismeretlen látogatónak rablónak sejtett, felkapott az istállóban egy kaszát és a menekülőket üldözésére indult, akiket hamarosan utól is ért. A menekülő közül Sintescu Vichentie szembeszállt az üldözővel, mire Milu Joan a kaszát az ellenfél Sintescu hasába vágta. A szerencsétlen ember, akinek hasát az élesre fent kasza egészen a melléig felhasította, eszméletlenül rogyott össze és néhány perc múlva, még a helyszínen kiszáradt. A tragikus esetről kifolyólag csendőrség megindította a nyomozást. Milu a csendőrség letartóztatta és beszállított a lugosi ügyészség fogházába.

— A MAROS ELSŐ ALDOZATA. Aradon jelentik: A fürdési idénynek Aradon van az első áldozata. Meirea János huszonhétéves fogházor vasárnap a Marosban fürdött, amikor hirtelen görcsöt kapott és elmerült a hálókban. Holttestét még nem találták meg.

— REMÉNYIK SÁNDOR BRASSÓBAN. brassói magyar evangélikus jótékony egyesület vasárnapi vallásos estjének, melyet a templomban rendeztek, kivételes ünnepi jellegű volt. Reményik Sándor, a kiváló költő megolvasta fel az egyébként bőséges program során több megkapóan szép költeményt.

— ÚJ PIACOT KAP BRASSÓ. Brassó vidéken egy új piactérrel gazdagodik. A városi gázgyár helyén, a Fekete-ucca végén körülbelül hater ezer négyzetméter területen helyeznek el egy új piacot, amelyet később csarnokká alakítanak át. Az új piacteret ebben az évben átadják a forgalomnak.

A kortársak is hazudnak

A megismerésnek vannak határai, a tévedés határtalan. Megismerni nem mindent lehet, de olyan dolgot, amiben mindenki és olyant, amiben senki sem téved, nehéz elképzelni. Pedig van. Olvassuk el csak az önéletrajzokat és emlékiratokat és rájövünk, hogy ezen a téren kivétel nélkül minden írás tele van tévedéssel. Ezt körülbelül mindenki belátja, aki valaha emlékiratot tanulmányozott; egyedül az emlékirat-szerzők mondanak ellent ennek a megállapításnak. Pedig ma mindenki ír. Valamirevaló híresség, — hadvezér, író, diplomata, amerikai milliárdos, boxbajnok, filmsztár, szépségkirálynő, nemzetközi kalandor, alkoholesempész és bandavezér, — mielőtt pihenésre hajtaná le a fejét, megírja az önéletrajzát, vagy legalább is, — mint X. Y. távirati ügynökség jelenti, — „szorgalmasan dolgozik emlékiratain.” Dübörgő járvány ez tíz-husz esztendő óta s ha az önéletrajzok és intim vallomások roppant tömege után itélünk, a konjunktúra még mindig emelkedő irányzatot mutat. Azelőtt az ember, miután végére jutott nyilvános szereplésének, elbújt a világ szeme elől — odi profanum vulgus — s inkognito kívánta élvezni a csendes és zárkózott magánélet szelid örömeit. Ma, ha a kortársak egyesült erőfeszítése visszavonulásra kényszeríti a világhírességet, üvegkalitkát választ magának lakóhelyül s abban méltatlánul járkal fel és alá, hogy köréje csődítse a kíváncsiakat.

Gyanus tünet. Az ember rendszeren akkor gyón nyilvánosan, ha védekezni, vagy dicsekedni kíván. Nem olvastunk még olyan emlékiratot, amelynek a szerzője azt akarta volna bizonyítani, hogy ő együgyű és jellemtelen ember.

De hát nem erről van szó. Hanem arról, hogy mekkora fontosságot és mily mértékű hitelességet kell tulajdonítani általában az emlékiratoknak, még azoknak is, amelyek a

legnagyobb jóhiszeműséggel és a legőszintébb írói kényszerből láttak napvilágot. Érdekes kérdés ez, amely sohasem volt aktuálisabb, mint ma, amikor a könyvesboltok kirakatai tele vannak emlékiratokkal.

A feleletet azzal kellene kezdeni, hogy az emlékezetnek milyen szerepe van az ember életében. Gyönyörű, de túlságosan nagy, bizonyult és elvont téma. Az emlékezőtehetség a fejlődés, a társadalmi élet és kultúra, sőt egyáltalában az egész földi lét egyik legfőbb irányítója. Memória nélkül a tudományok nem fejlődtek volna, — de mit is beszélünk, hiszen memóriája még a legprimitívebb embernek is van s enélkül a tehetség nélkül az állati élet is elképzelhetetlen. Memória nélkül nem is lehet élni; s hogy az emberi kultúra oly csodálatos magasságokba repült, az nagy részben annak köszönhető, hogy az ember kitalálta a mesterséges emlékezőtehetséget, vagyis azt a módot, amely korlátlanul és pontosan, hiba nélkül és időtlen-időig meg tudja őrizni az elmúlt dolgok emlékezetét: kitalálta a kőbe, fába, falevére, írható, papírosra rögzített, vésett, rovtott, rajzolt, leírt memóriát, vagyis az írást és a könyvet. Ez sem csatlakoztatlan, de legalább leszögezett és mindig újra megeleveníthető memória, tovább él és nagyobb anyagot ölel fel, mint az élő emberi agy, elraktározható és befolyásolhatóan, objektív és szenvtelen és csak olvasni kell tudni, hogy fel lehessen használni, amikor tejszik.

És — érdekes, de érthető — itt kezdett elromlani az emlékezőtehetség természetes ereje és megbízhatósága. Figyeljük meg a kereskedőket és pénzembereket: ha üzletről beszélnek és kimondanak egy számot, a szó elhangzásával egyidejűleg papírra rögzítik, vagyis megörökítik az összegeket, merő szokásból, beidézetségből, automatikusan, mintha ezzel jelezni akarnák, hogy nem bíznak sem a maguk, sem a hallgatójuk memóriájában; még arra a másodpercre sem, amíg a mondat végére érnek. A matematikusok nem számolnak fejből, a legegyszerűbb alapműveleteket is ceruzáival, vagy táblázatok segítségével, vagy gépekkel végzik. Nem biz-

nak semmit sem a fantáziára, sem az emlékezőtehetségre, sem a szóbeli közlésre, mert tudják, hogy mire a szó eljut az egyik ember szájából a másik ember fülehez s amíg a fülből felhatol az agyba, oly tekervényes idegpályát fut meg, hogy sohasem biztos, vajjon helyesen jut-e el a célhoz?

Mindenféle tudományos emlékezőtehetség-mérőt kitaláltak már, mnemométereket, amelyekkel meg tudják figyelni, mily gyorsan működik, mennyi ideig tart és milyen nagy körre terjed az embernek ez a képessége. Ezek fiziológiai, vagy pszichoanalitikai kísérletek, de ezekből is csak egy megfigyelés érdekel bennünket. És pedig az, hogy amivel az ember írásbelileg foglalkozik, azt hamar elfelejti.

A regényíró néhány év múlva már nem is emlékszik regénye tárgyára, meséire, az egyes személyek nevére vagy sorsára. És főleg nem emlékszik azokra a forrástanulmányokra, amelyeket regénye számára, erre az esetre összehordott. Megírta és ezzel kiöntötte lelkéből az anyagot és kidobta emlékezetéből az összeszedett adatok halmazát.

Nincs jobb helyzetben az emlékiratok szerzője sem. Ő sem boldogul az emlékezetével, hacsak előbb utána nem néz jegyzeteinek. Az írott szó, a feljegyzés, a papíros, a betű egyszerre visszaidézi lelkében a benyomásokat, a hangulatot, a gondolatmenetet és akkor egyszerre képes lesz rekonstruálni a félbehagyott és irattárba helyezett adatláncolatokat. És folytatja is. És azt hiszi, hogy helyesen folytatja. Meggyőződéssel hiszi, hogy jól rekonstruál és helyesen indokol. Pedig tíz eset közül kilencben még ekkor is téved.

Mi ennek az oka?

Először is az, hogy azóta is már sok minden történt. Azóta kiderült, hogy helyesen, vagy helytelenül cselekedett-e, azóta a következmények igazolták, vagy megcáfolták őt. Tehát akaratlanul is védekezni próbál. És itt lép fel a kényszerlogika. Nem mentegetőzik, nem ferdi és nem hazudozik, egyszerűen csak elhiszi magának, hogy akkor helyesen, vagy legalább is jószándékkal és logikusan járt el és hogy az adott időben, az adott kö-

rülmények között nem tehetett másként.

Veszített ütközet után minden hadvezér bizonyítja, hogy neki győznie kellett volna... Nincs olyan bíró, aki utólag meg tudná indokolni téves ítéletét.

Az ember az idegein keresztül gondolkodik, logikáját a vérmérséklete irányítja, mindkinek meg vannak a maga álmai, vágyai, rögeszméi s az ember sokkal többet hazud magának, mint másnak. Néha egész élet egyetlen hazugság. Mindent egyetlen rögeszmévégen át néz, s utólag mindent ezen alapon igazol. Ugy csoportosítja tehát a zajlott eseményeket, hogy napnál világosabb az igazság. Még a legnagyobb bűnös is megbocsát idővel magának és rablógyilkosok legmélyebb meggyőződésével hirdetik a bűnfa alatt ártatlanságukat. Politikusok vastag könyvekben mutatják ki, hogy, ha követeltetésen keresztülvihették volna ezt, vagy az elgondolásukat, boldoggá tették volna a népet, amelyet kárhózatba vittek. Az önéletrajzok és emlékiratok, még ha szerzőjük rájött az igazságra, s nyilvános vallomások szeptáiból kerültek is ki, a végén mégis szegényfához kötik s nem pellengérré állítják magukat, hanem szobrot állnak az utókornak és martirkoszort fonnak homlokuk köré.

Surányi Miklós

BIOGLOBIN
új életerőt ad.

Vérképző, izomerősítő, idegerősítő, étvágygerjesztő és élénkítő szer.
Kapható a gyógyszerárakban, vagy a készítőnél:

FABRIIUS GUIDO
„MEDVE” gyógyszerár
Nagyszében-Sibiu.

MÁJUS 25.

Legnagyobb
központi
szálloda

GRAND HOTEL
BUCUREȘTI CALEA VICTORIEI

Példás tisztaság, modern komfort.
Szobák
150 lejtől.

Autóbusz és villamos összeütközése Aradon két halottal

Ugy a villamos vezetőjét, mint az autóbusz sofőrjét letartóztatták

Arad, május 23.
Vasárnap este kilencórákor a hegylajai villamosvasút egyik szerelvénye összeütközött a 3-as számú aradi autóbuszal, amelynek két utasa, akik az utolsó pillanatban kiugrottak a kocsit nyitott ajtajából, a villamos kerekai alá kerültek és az egyikük szörnyethalt, míg a másik néhány óra múlva a kórházban szenvedett ki.
A hegylajai villamosvasúton éppen a remizbe tartott, amikor a 3-as számú autóbusz a pálya elé ért. Arra már nem volt ideje a sofőrnek, hogy fékezzen, hanem teljes gázt adott és így akart a szerelvény orra előtt a síneken áthaladni.
Talán nem is követelt volna emberéletet az összeütközés, amely a követ-

kező pillanatban bekövetkezett, ha az autóbusz két utasa, egy idősebb férfi és egy ugyancsak idősebb asszony meg nem ijednek és sietve ki nem ugranak az autóbusz nyitott ajtaján.
A két szerencsétlen teremtés azonban éppen a villamos kerekai alá esett, amelyek a férfit,
Krämer Béla hatvanéves aradi vendéglőst darabokra szaggatták, az asszony pedig, Borsos Zsigmond ujaradi kovácsmester feleségét olyan súlyosan összeroncsolták, hogy nemsokára ez is követte az első áldozatot a halálba.
A vizsgálat azonnal megindult és annak eredményeképpen úgy az autóbusz sofőrjét, Csányi Lajost, mint a villamos szerelvény vezetőjét, Martilescu Györgyöt, letartóztatták.

Nincs adóhaladék!

A pénzügyminiszter újból megszigorította az adóhaladékok rendszerét

Bukarest, május 23.
Hogy az államkincstár előirányzott bevételeit minél jobban biztosítsa, a pénzügyminisztérium újból megszigorította az adóhaladékok eddigi rendszerét.
A hivatalos lap szombati számában miniszteri rendelet jelent meg, amely szerint az adófizetők a jövőben csak a következő normáknak megfelelően kaphatnak adófizetési könnyítéseket, illetőleg haladékok esedékes adójuk befizetésére, továbbá eszközölhetik ki az adó-végrehajtás ideiglenes felfüggesztését:
Az 1931. előtti adó-hátralékokra csupán a pénzügyi államtitkár, vagy minisztériumi vezértitkár adhat haladékokot.

Az 1931 és 1932-beli adó- és illeték-tartozásokra haladékok a pénzügyminisztérium illetékes vezérigazgatósága adhat, de legfeljebb egy hónapra. Ezt a haladékok elvben nem hosszabbítják meg, az államtitkárnak és vezértitkárnak azonban joga van kivételesen még egy haladékok engedélyezni.
A pénzügyigazgatóságok nem adhatnak fizetési haladékokat, hanem csupán az esedékes adónak egy hónapon belül részletekben való fizetéséhez járulhatnak hozzá.
Egyébként minden adóvégrehajtás-felfüggesztési és haladék-adási határozatot a pénzügyminisztérium közöl az illetékes pénzügyigazgatósággal, amely azt a kézhezvétel napján érvényesíti.

A pécskai cigánysoron csendőrök huzzák el az ártatlan ember nótáját

Onyetzki András iparos utja a pécskai mulatóból az aradi kórházig

Arad, május 23.
Az aradmegyei kórház egyik betegágyán napok óta élet és halál között vergődik egy szerencsétlen pécskai iparos, akit az egyik csendőrkáplár annyira összevert, hogy csupán a megfeszített munkát végző orvosi ápolás mentette meg. A csendőrkáplár puskatusa, amellyel a verést „elintézte”, olyan alapos munkát végzett, hogy még ma is kétséges, vajjon élete megmentése érdekében nem kell-e még egy súlyos operációt végrehajtani rajta.
Onyetzki Andrásnak hívják a szerencsétlen fiatalembert és esete a következő: Éppen egyik pécskai éjjeli mulatóban tartózkodott, amikor az épületbe belépett a csendőrség egyik káplárja, s vele együtt két hatósági személy. A három vidéki potentát belekötött a fiatal iparosba, akit minden különösebb előzmény nélkül, először pofozni kezdtek. Egymásután csattantak a pofonok a megrémült ember arcán s Onyetzki kétségbeesetten kérte, hogy hagyják abba a verést és kísérik fel a csendőrségre, ott majd igazolja magát s felelőségre vonhatják, ha valami olyat tett, ami törvénybe ütközik. A csendőr azonban rákiabált:
— Ráérünk még felvinni a csendőrségre! Majd arra is sor kerül!
Aszavakat sürű egymásutánban követték a pofonok, ekkorra azonban már a puskatus is akcióba került. Rettenetes ütések zuhantak egymás után s amikor Onyetzki a földre zuhant, a három ember rávetette magát s ott rugták a vergődő férfitestet, ahol érték. Rövidesen kibuggyant a vér a megvert ember testéből és a borzalmas ordításra a környék lakói is felfigyeltek. Ekkor a három falusi hatalmasság jónak látta, hogy Onyetzkit csakugyan felkísérje a csendőrségre. Először talprarángatták, azután puskatussal és ütésekkel el kezdték haj-

tani előbb a község háza irányába, majd innen a csendőrségre vitték. Itt aztán a felettesek itézkedtek, hogy a vérző, jajveszékelt, összetört embert orvoshoz vigyék. Először egyik hatósági orvos vette kezelésbe, amikor azonban a fiatalembert hivatalos láttelelet kért sérüléseiről, az orvos kijelentette: — nem sürgős, ráérek még látteleletet adni.
Orvosai tanácsára azután Onyetzkit hozzátartozói beszállították Aradra a kórházba, ahol több műtétet hajtottak rajta végre. Csak néhány nappal ezelőtt történt, amikor már a beteg állapota javulófelben volt, hogy éjszaka erős vérzést kapott a fiatalembert, úgy, hogy azonnal ismét a műtőasztalra kellett fektetni... A csendőrkáplár jó munkát végzett.
Érdemes megemlíteni, hogy Onyetzkit még semmiféle hivatalos bizottság nem kereste fel, még senki sem hallgatta ki. Az ügyben ügylátszik nem is indult vizsgálat. Pedig egész Pécska napokon keresztül szörnyülködött a vadállati kegyetlenségen, amelynek vérvonait másnap csendőrök mosták fel...
Mindenesetre érdekes lenne tudni, mit szól az ilyen esetekhez Jorga miniszterelnök ur, akinek egyébként régebben határozottan meg volt a véleménye az ilyen és ehhez hasonló brutalitásokról. Előttünk fekszik egy háború előtt megjelent lap példánya, mely eként reprodukálja a jelenlegi miniszterelnök, a romániai Kulturliga akkori elnökének egyik nagy gyűlésen mondott beszédét:
— Mindaddig, amíg a közigazgatásban a terrorisztikus rendszer uralkodik, — mondotta Jorga annak idején, — miután egy livezi lakos panasztát a tulzott adóinkasszóról és a csendőri brutalitásokról olvasta, — amíg ilyen brutalitások előfordulnak, konszolidációról szó sem lehet, s a reformoknak semmi hasznuk sem lesz.
Igaza van a miniszterelnök urnak.

Pop Valér római tárgyalásai

A tárgyalások részleteiről még semmi sem szivárgott ki

Bukarest, május 23.
Megirtuk, hogy Pop Valér igazságügy-miniszter kabinetfőnökével Rómába utazott, tisztázandó a Szentszéknél az erdélyi katolikus státus vagyoni jogi helyzetét.
Az igazságügyminiszter, aki elsősorban arra való tekintettel kapta ezt a megbízást, hogy hosszú időn át elnöke volt a romániai görög katolikusok szövetségének, pénteken érkezett az örökvárosba, tikáni követ és a pápai udvar egy képviselője fogadták.
Szombaton délelőtt a pápa ünnepélyes kihallgatáson fogadta Pop Valért. A kihallgatáson, amely félórát tartott, jelen volt Dolci bukaresti pápai nuncius is. Az audiencia után az igazságügyminiszter hosszas tanácskozást folytatott Pacelli bíborossal, a Vatikán államtitkárával, aki délután visszaadta a látogatást Pop Valérnak a Hotel Palace-ban vett lakosztályában.
Hogy a miniszter mit végzett a Vatikánban, arra nézve egyelőre nem szivárgott ki semmi.

A Székelyföldön szabad a basáskodás

Csikszereda, május 23.
Egyelőre még csak Csikmegyéből kapjuk egy prefektusi rendeletnek a hírét, amely — ha valóban miniszteri rendeletre alapozódik és általánossá válik — úgy a sokat emlegetett községi autonómia végleges kivégzését jelenti.
A csikmegyei prefektus körrendelete megtilt a községi eljárásoknak minden kifizetést a községi pénztárakból, ha nincs meg ehhez az előzetes prefektusi jóváhagyás.
A községek teljes vagyonkezelési és költségvetési hatásköre a prefektus, mint politikai tényező kezei közé kerül ezzel.
A jövőben — mondja a rendelet —

csak a politikai célú kiadásokat fogja a prefektus minden további nélkül engedélyezni, míg minden más kiadásnál alapos vizsgálat előzi meg a kiutalást.
A csikmegyei községek nagy megrökönyödéssel fogadták ezt a törvényellenes rendelkezést.
Egyelőre még nem lehet tudni, hogy vajjon egyszerű prefektusi tulkapásról van-e szó, vagy pedig ez is beletartozik a kormány takarékoskodási programjába.
Mindenesetre érdekes, hogy a törvényben biztosított autonómiák eldobásával kezdődik ez a takarékoskodás.

Az amerikai gyermekrablók iskolát csináltak Csehszlovákiában

Egy híres színésznőt és egy képviselőt fenyegettek meg gyermekeik elrablásával

Prága, május 23.
A prágai rendőrség a napokban megtudta, hogy Anna Sedláčsková, a legkiválóbb cseh színművésznők egyike, zsaroló levelet kapott.
A rendőrség informálódott a színésznőnél, aki a hír valódiságát megerősítette. Elmondotta, hogy levelet kapott, amelyben valami férfi azt írja neki, hogy kislányát elhurcolja és megnyomorítja, ha nem fizet neki 30.000 koronát.
A névtelen zsaroló óva intette attól Sedláčskovát, hogy a rendőrséghez forduljon s az asszony a fenyegetéstől való félelmében ezt nem is tette meg.
Amikor a rendőrség meggyőződött a zsarolási kísérlet tényéről, azonnal értesítette erről a csernositzki csendőrállomást, ahol Sedláčsková kisgyermekével egy villában lakik. Ezt a villát és a művésznő prágai lakását azóta

a rendőrség és a csendőrség figyeli.
A névtelen férfi nyomtatott betűkkel, kézírással írt levélben felszólítja Sedláčskovát, hogy 30.000 koronát 100 koronásokban állandóan magánál tartson, mert egy hónapon belül át fogja venni tőle. A levél utal a Lindbergh-babyre, azaz fenyegeti meg a művésznőt, hogy amennyiben a rendőrséghez fordul, elhurcolja négy éves Marcella nevű kislányát és megnyomorítja. Annak jeléül, hogy beleegyezik a pénz kifizetésébe, a levél vétele után három napon belül a művésznő bocsássa le Károly-téri lakása utolsó ablakának függönyét.
Sedláčsková, aki a hét több estéjén lép föl Prágában, de napjait csernositzki villájában tölti, természetesen a levél vétele óta állandó izgalomban él.

Gyermekeinek elrablásával fenyegettek meg Polyák szlovák néppárti képviselőt is

Pozsony, május 23.
Az egyik ottani pozsonyi délutáni lap jelentése szerint Polyák dr., szlovák néppárti nemzetgyűlési képviselő a napokban egy Trencsénben feladott, intelligens írású levelet kapott, amelyben az ismeretlen a „Fekete kezűek gárdája” nevében közli, hogy nagyobb pénzre van szükségük, amit záros határidőn belül várnak, mert különben kénytelenek lennének radikális eszközökhöz nyulni és a képviselőnek egyetlen gyermekét elrabolni. A banditák azt írják, hogy a képviselő ne gondolkodjék a dolgok felett, mindennek előtt ne forduljon ez ügyben a csendőrséghez, mert ez esetben a gyermek Lindbergh Baby sorsára jut. Polyák e levél vétele után családi tanácskozást tartott, amelynek az lett az eredménye, hogy a képviselő felesége kisgyermekével együtt vidékre utazott, azután Polyák feljelentést tett a csendőrségen, amely nyomoz az ismeretlen levélíró után.

BRASSO „Modern Mozcó” Telefon: 518.
Ma, hétfőn és holnap, kedden különleges szenzáció!
Verebes Ernő személyes fellépte **Anny v. Tubay** partnernőjével
Verebes énekel, táncol, mókázik. Háromnegyed órát derűltésgben tartja a közönséget. Verebes csak a Modern Mozcóban látható, autogrammot csak a mozi irodájában ad.
Ezen ünnepélyes alkalommal egyuttal bemutatjuk a **szezon legjobb** énekes, táncos **német vigoperettjét**:
„Szerelemre vágyik a szívem”
Mein Herz sehn sich nach Liebe. Főszerepben: VEREBES, Trude Berliner, Marianne Winkels-tein, Paul Hörbiger, Johannes Riehmman, Max Adalbert.
Minden hely számozott. Jegyelővétel d. u. 3 órától.
Az előadások kezdete: 5 1/2 7 1/2 és 9 1/2 órákor az új időszámításra való tekintettel.

A NAGY POLITIKA

És ha nem fizetnek, akkor mi lesz?

Neville Chamberlain, a konzervatív párti angol pénzügyminiszter a költségvetést úgy terjesztette a parlament elé, hogy abba a bevételi oldalon nem vette fel a Németországtól járó jóvátételi fizetéseket, a kiadások közé pedig azt az összeget, amelyet Angliának kell a háborús adósságok törlesztése és kamatozása fejében Amerikának fizetni. Ebben a kérdésben nagyon tartózkodóan nyilatkozott s arra hivatkozott, hogy a Lausanneban tartandó reparációs értekezlet előtt nem lehet pontosan úgy se megállapítani, hogy mennyi fog Németországtól befolyjni.

Erre a kijelentésre nagy vihar támadt Amerikában s a politikusok egész sora tiltakozott az angol pénzügyminiszter álláspontja ellen, mert ebből nyilvánvaló, hogy ha Németország ebben az évben se fog kártérítést fizetni, akkor Anglia, Franciaország és a többi adós államok se fogják háborús adósságaikat Amerikában törleszteni. A tiltakozók, Borah szenátorral az élükön, kijelentik, hogy ebbe Amerika nem fog beleegyezni s addig, amíg az európai államok oly nagy összegeket fordítanak fegyverkezésre, addig Amerika nem hajlandó semmi engedményre.

Már akkor is, amikor Amerikában virágzott a konjunktúra, s amikor az ottani közvélemény el se hitte, hogy ennek vége is lehet egyszer, merültek fel ily hangok, sőt olyan indítvány is, hogy Amerika hajlandó európai adósságainak nagy engedményeket adni, sőt adósságaik túlnyomó részét is elengedni, ha az adós országok az elengedett összegnek megfelelő arányban leszállítják katonai költségvetésüket. Ezek az indítványok azonban mindig csak magánygyűlések szájából hangzottak el, azokat az amerikai kormány sohasem tette magáévá, mert ha ez így történt volna, akkor az érdekelt európai kormányok az ily ajánlatot nem utasíthaták volna vissza, még pedig annál kevésbé, mert a saját közvéleményük, a saját adófizetők viharos helyeslése kényszerítette volna őket az amerikai ajánlat elfogadására. Három évvel ezelőtt a világ aranyának túlnyomó része még Amerikában volt, a világ összes államai, nagy bankjai és iparvállalatai onnan várták és kaptak kölcsönt s így Amerikának ezer módja lett volna arra, hogy az indítvány elfogadását kikényszerítse.

Az amerikai kormány ily indítványt azonban nem is tehetett, mert a fegyverkezés tekintetében az ő lelkiismerete se volt tiszta, már pedig a világ közvéleményét csak akkor tudta volna magával ragadni, ha egyúttal a fegyverkezési költségvetés radikális leépítésével is példát mutatott volna. Az idő, amikor Amerika még az egész világnak diktálhatott, kihasználhatatlanul múlt el.

Ma már teljesen megváltozott a helyzet. Amerika szörnyű válsággal küzd s az amerikai államkincstár helyzete sokkal rosszabb, mint a legtöbb európai államé, a deficit több milliárd dollárra rug, az adókat érzékenyen fel kellett emelni, pedig a tapasztalat azt mutatja, hogy ott, ahol gazdasági válság dúl, az adóemelés rendszerint papíron marad. Amerika ma nem tud az európai államokon segíteni, kölcsönt se tud nekik adni s ezért nem is rendelkeznek velük szemben kényszereszközökkel. Mit fog Amerika csinálni, ha az európai államok arra hivatkozva, hogy Németország nekik nem fizet és nem fizethet, továbbra is szüntetik a részükre Amerikának járó fizetéseket? Gazdasági háborút indít ellenük? Erre az európai államok ellenrendszabályokkal felelhetnek. Felmondja az ott elhelyezett kölcsönöket? Ezeknek túlnyomó része ugyanis be van fagyva. Lefoglalja az Amerikában levő európai tőkéket? Rossz üzlet lenne, mert Amerikának több pénze fekszik Európában, mint megfordítva s az európai kormányok rögtön megtorlással élnének. Szóval nem tehet Amerika semmit. De nem is érdemes ebből nagy konfliktust csinálni, hiszen az évi deficit nyolcszorosát teszi annak az összegnek, amit az európai államok a hadiadósságok törlesztése fejében évenként Amerikának fizetnek.

Amerikának a háboru előtt államadóssága nem volt, ellenben a háboru befejezésekor az államadósság 26 milliárd dollárra rugott, a melyből 1928-ig 8 milliót törlesztettek. Ha a válság még egy évig tart, akkor az államadósság újból felül fogja múlni az eddigi maximumot. Az amerikai költségvetés a háboru előtt 1 milliárd dollár körül mozgott, a mai büdzset ennek a négyszerese, pedig a legtöbb nyersanyag és élelmiszer ára mélyen a há-

boru előtti színvonal alá esett. Lehetséges-e ezt az állapotot sokáig fenntartani? Az amerikai költségvetésnek két döntő tétele van: a fegyverkezési kiadások és az államadósság után fizetett kamatok. Stimson amerikai külügyi államtitkár leszerelési indítványának a keresztülvitele lényeges megkönnyebbülést hozna az államkincstárnak, de a pénzügyi válság méretei mellett már ez nem és tovább radikális leépítésre van szükség. Amerikának meg kell barátkozni azzal a gondolattal, hogy a belső hadiadósságok után fizetendő kamatok is jelentékenyen le kell szállítani, esetleg addig, amíg a deficit tart, azok fizetését teljesen szüneteltetni. Amíg Amerika ily radikális műtetre el nem határozza magát, addig Európának nem irhat elő takarékosági szabályokat.

(sz.)

Miss Earhart átrepülte az oceánt

A bátor pilótanő rekordot állított fel: 13 óra 55 perc alatt tette meg az utat

London, május 23.

Lindbergh, az első oceánrepülő tiszteltére, az első oceánut ötödik évének évfordulóján, Miss Earhart amerikai pilótanő átrepülte az oceánt. A bátor hölgy egyedül tette meg az utat és Írországbán, Londnerry mellett szállt le.

A pilótanő elmondta, hogy az egész uton óriási viharokkal kellett megküzdenie, esőzóna, köd és viharzóna váltogatta egymást, úgy, hogy mire átrepülte a tengert, észrevette hogy a benzinartánya szivárog. Hogy a szerencsétlenséget megelőzze a londoni repülőtér helyett Londnerry mellett szállt le.

A pilótanő külön világrekordot állított fel, mert tizenhárom óra ötvenöt perc alatt repülte át az oceánt.

Hoover elnök kábelüdvözlést küldött az oceánrepülő pilótanőnek, amelyben a következőket írja:

„Nemcsak rendületlen bátorságról tett tanúságot, de bebizonyította, azt is, hogy a nő egyenlő képességgel bír a férfivel, a legveszedelmesebb, a legnagyobb teljesítményekből épügy kivéveszi ma már részét, mint a férfi“.

Amerikában óriási örömet keltett miss Earhart asszony teljesítménye, aki rövidesen visszatér Amerikába.

Női ruhában, orrába, fülébe karikát fűzve keresztre feszítette magát egy külön aggastyán

Lakását, amelyet a földbe épített, az öngyilkosság előtt fölgyújtotta. Nem tudják megállapítani, mint követhette el tettét

Prága, május 23.

A csehszlovákiai Louny melletti Brloh faluban tegnap reggel 7-ra ó tájban borzalmas öngyilkosságot fiderk fel. Ebben a faluban hosszú évek óta különös életmódot folytatott egy Hermann János nevű aggastyán. A folyópárt mentén fekvő földtelkén, valósággal a part oldalába,

földalatti két szobás-konyhás lakást épített magának,

amelyet belülről pompás kőfaragó munkával díszített ki. Az öreg furcsa hírnévre örvendett falujában, tudták róla, hogy

szenvedélye a magassarku, női formájú cipő

s egyebet a hetvenegy éves öregember nem is viselt. Szerette a színes női cipőket, összesen tizenhat pár, különböző színű női formájú cipője volt. Az öreg Hermann

minden nap más színű cipőt húzott lábára.

Felesége még évekkkel ezelőtt elhunyt, azóta gazdasszonyok gondoskodtak róla. Ezeket is azonban sűrűn váltogatta s a legtöbbet is egy héttel ezelőtt bocsátotta

el és pedig azért, mert az asszony nem cipőben, hanem papucsban járt.

Tegnap a kora reggeli órákban menyecske észrevette, hogy a földalatti lakás ablakából

sűrű füst tódul elő. Értésítette erről közelben dolgozó férjét, aki odasietett, de nem tudott behatolni a házba, mert az öreg gondosan elbarikádozta magát. Hamarosan ott termett a csendőrség, is s behatolt a lakásba. Ott borzalmas látvány tárult szemük elé.

Az öreg Hermann az egyik szoba ajtajára erősített hatalmas fakereszten függött, lábait szögek járták át s szétvárt kezeit kötéllal röszítette oda a keresztfára.

Kockás női ruhában, zöld kötényben, kék harisnyában, magassarku cipőben függött ott az öreg, orrára karikát erősített, három karikát fülönfüggőként a fülébe akasztott, nyakára pedig korálokat s még ajkait is átszurta hatalmas tükkel. A lakásban tűz pusztított s a lángok bronzvörösre márták Hermann testét és arcát is. Haja is megpörköldött már, amelynek hosszú fürtjeibe női fésűt tűzött.

VICHY, a fürdőhelyek királynője

Májbajok, kóbántalmak, sárgaság, vérbőség, anyagcserezavarok, (cukorbetegség — köszvény — elhízás) ellen

Ne higgye, hogy a Vichy-kúra tuldrága. 2790 — 5520 francia frankért — a szállodai rangjához és a kúra idejéhez viszonyítva — a következőket nyújtjuk: 21 napi tartózkodás jó szállodában, a fürdő használata, kirándulások és szórakozások, az összes illetékeket és borraivalókat beleértve.

A Compagnie Internationale de Wagon-Lits, București és a S. A. R. N. I. A. — a Compagnie des Chargeurs Réunis képviselője — Bukarest (Pagsagiul Comedia), Chişinău, Cernăuţi és Temesvár megadják a szükséges felvilágosításokat és beszerzik az utazáshoz szükséges dolgokat

Amikor a csendőrök behatoltak a lakásba, az öreg már rég halott volt s a lakás berendezésének nagy része áldozatul esett a tűznek. Megállapították, hogy az öreg öngyilkossága előtt maga gyújtotta fel lakását, de előbb

gondosan elégette kedvenc cipőit is,

nehogy idegenek lábára kerüljenek. Hogy miképpen tudta magát keresztrefeszíteni, nem lehet megállapítani. Csak annyitény, hogy székéről kuszott fel a hatalmas keresztre s azután kirugta azt maga alól. Feje fölé a keresztre cédulát erősített, amely a lángoktól már erősen megbarapult. A cédulán az öreg végrendelete állott:

„Ugy vigyének ki a temetőbe és úgy temessenek el, ahogyan vagyok.“

A külön emberről mindenfelét beszélnek a faluban. Mondják, hogy

első feleségét is keresztre akarta feszíteni,

ezért szökött meg tőle. Azonkívül szexuális aberációval is vádolják.

Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a halál részben akasztás, részben a sűrű füst okozta fulladás következtében állott be.

Majláth püspök bérmaöruton

Brassó, május 23.

Majláth G. Károly gróf, erdélyi római katolikus püspök szokásos évi bérmaörútjában szombaton Brassóba érkezett. Vasárnap a plebania templomban kora reggeltől, délelőtt tíz óráig gyónatott, tíz órákor nagymisét pontifikált, utána pedig a bérmaöruti szentséget szolgáltatta ki híveinek. Ez alkalommal a főpap megindító, vigasztaló és buzdító beszédet is mondott.

A bérmaöruti befejezése után Majláth püspök a brassói Magyar Párt és a három magyar egyház küldöttségeit fogadta együttesen. A püspöki jubileum alkalmából felekezeti különbség nélkül érzett jókívánságokat a képviselt egyházak nevében is Szele Béla dr., a Magyar Párt elnöke tolmácsolta, mire Majláth püspök néhány meleg szóval mondott köszönetet. Utána hosszabban elbeszélgetett a küldöttségek minden tagjával, főképp Csia Pál református, Nikodémusz Károly evangélikus és Kovács Lajos unitárius lelkészekkel.

Ezután a rom. kath. egyháztanács tagjai tisztelegtek a püspöknél, kit jubileuma alkalmából egyébként valamennyi brassói római katolikus intézet és egyesület is üdvözölt. Majláth gróf hétfőn reggel Brassóból Kézdivásárhelyre utazott. Csikban a bérmaörut a püspöki vikárius végzi.

Baia-Bicsad, Bikszád gyógyfürdő, Erdély Karsbadja.

Jud. Satu-Mare.

Javalva orvosprofesszoroktól az összes gyomor-bajoknál, aranyérből, epekövől, gége- és légcsőhurutnál, hólyag- és cukor-bajoknál. Új fürdő-bérlő. Új fürdő-orvos. Strandfürdő. Leszállított árák: I. oszt. szállodákban napi pensio Lei 150, szoba pensio nélkül Lei 90. II. oszt. szállodákban napi pensio Lei 120, szoba pensio nélkül Lei 65.

Elő- és utó-szezonban, (június 15-ig és szeptember 1-től) 20 százalékos engedmény.

KERESKEDŐK KÖNYVELÉSÉT MÉRLEGEIT ÉS BARMÉLY HASONLÓ MUNKA ELVEGZÉSÉT VÁLLALJA
G. MIGOL AUTORIZÁLT KÖNYVELŐ
STR. 13 SEPTEMBRIE 3

Május 25

Reichsdeutsche Firma, bietet tüchtigen seriösen Herren

ständige Hohe Verdienstmöglichkeit. Herren, bei Privatkunden eingeführt, bevorzugt. Interessenten werden ersucht, ihre Adressen unter Chiffre „Hohe Provision“ an die Administration des Blattes bekannt zu geben.

R. L. & OLDAT

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sport

„Ha ketten veszekednek, a harmadik jár jól”...

Katasztrófális vereséget szenvedett az IAR Marosvásárhelyen
Bonyodalmak a brassói kerületben

Brassó, május 23.

Rendkívül érdekes és sportviszonyainkra jellemző fordulatot vett a kerületi labdarugóbajnokság kérdése a brassói kerületben. Pénteken még azt adtuk hírül, hogy a Brasovia lett a bajnok, egy nappal később pedig már fordult a zöld asztal kereké és az IAR csapatát kiültették a kerületi bajnoknak. A legszomorúbb a dologban, hogy mind a két esetben a kulisszák mögötti erők dolgoztak és tekintet nélkül a pálya eredményeire, akarták megoldani és mint az eredményeiből kiderült, igen szerencsétlenül, az itteni futballbajnokság kérdését.

Csütörtökön este a kerületi fegyelmi bizottság két hónapra letiltotta a repülőgári csapatot, botrányokozás címén és nem engedélyezte a BMTE elleni bajnoki mérkőzést. Ez sem volt helyes!...

Az IAR sem volt rest. Állítólag repülőgépen szárnyaltak Nagysebenbe és szombatn reggel hozták a liga írásos parancsát: lejátszani az IAR-BMTE mérkőzést. Reggel fél kilenckor kézbesítették az utasítást a BMTE vezetőségének: tessék tíz órákor meccselni.

Hát ez lehet? Amatőrök vagyunk-e,

avagy pedig profik? A mai nehéz munkakörülmények között hétköznapi délelőtti megfujni a toborzót!

A mérkőzésből természetesen nem lett semmi. Az IAR pedig a bajnoki pontok birtokában boldogan utazott Marosvásárhelyre.

A Brasovia pedig terjedelmes beadványban adta be tiltakozását a nagyszebeni ligavezetőséghez. — És tegnap Marosvásárhelyen lezajlott a kerületi elődöntő, a brassóiakra nézve szégyenletes kudarc. Nem lesz tehát semmi öröme Brassó labdarugó sportjának a nemzeti bajnokságból. Majd mások...

A zöld asztal furcsaságai semmi esetre sem lelki doppingok. Nem is lehet csodálkozni a marosvásárhelyi telefonjelentésen:

Mures—IAR 5:0 (3:0).

A marosvásárhelyi csapat nagy meglepetésre hatalmas, megérdemelt vereséget mért a brassói repülőgári együttesre. Az IAR nagyon gyenge formát mutatott. A gólok közül hármat Brassai (kész paradoxon!) és egyet-egyet Pahlenberger és Walitsch rugtak.

Biró Dordea.

Belföldi eredmények

Nagyvárad, május 23.

A Crisana reális győzelmet aratott és ezzel a váradai bajnokságot is megnyerte. A győztes csapat mindhárom gólját Szabó lötte, míg a gáncsolt Papp. Máté szükségbíró vezette a mérkőzést, mivel Kolozsvár nem delegált bírót.

Romania—Universitatea 3:2 (1:0).

A Ferencváros vendégjátékának elmaradása miatt, a közönség vigasztalására, barátságos mérkőzést bonyolított le a két vezető kolozsvári csapat. Szép küzdelem után a Romania megérdemelt győzelmet aratott Sepi, Surla és Stanoiev góljaival. Az egyetemiek góljait Cipcean és Bindea rugták.

LUGOS:

NAC—Vultur 3:1 (1:1).

A gólokat Kovács (2) és Kocsis rugták.

BUKAREST:

Juventus—Olympia 5:2 (2:1).

Venus—Unirea Tricolor 2:2 (1:1).

Voivodul Mihai—Maccabi 2:1 (0:0).

ARAD:

AMTE—Olympia 2:1 (1:1).

Gloria—AAC 4:0 (1:0).

ATE—Tricolor 4:0 (2:0).

Transylvania—Unirea 4:4 (2:2).

Az aradi bajnokság a csütörtöki Gloria—Olympia mérkőzésen dől el.

BRASSÓ:

mény felelt volna meg az erőviszonyoknak, a szerencsésebb csapat győzött. Biró: Gergely.

Astra—Bartholomeu 1:0 (0:0).

Gloria—Kézdivásárhelyi SE 1:0 (1:0).

Astra komb.—Victoria komb. 4:1 (2:0).

BMTE ifj.—Victoria ifj. 1:0 (0:0).

Ivria ifj.—Olympia ifj. 2:1 (2:1).

Suburbiu komb.—Gloria komb. 2:0 (2:0).

Csehszlovákia—Ausztria 1:1 (1:1)

Prága, május 23.

A két országos válogatott között lefolyt Európa-kupa mérkőzés eldöntetlenül végződött. Az első percben Sindler fejelte hálóbá az osztrákok vezető gólját. A 37-ik percben Svoboda egyenlített.

A magyar ligabajnokság eredményei

Budapest, május 23.

Két heti szünet után végre a magyar fővárosban is voltak labdarugó események, amelyek azonban gyenge sportot nyújtottak. Kezdődik a kánikula!

Távirati jelentéseink a következők:

Hungária—Attila 1:0 (1:0).

Gyenge játék. Az egyetlen gól is csak öngól következménye, ami Szemző hibájából következett be.

Budai „11”—Nemzeti 1:0 (0:0).

Az erőviszonyoknak megfelelő eredmény. Eldöntetlen félidő után a 20-ik percben Laki rugta az egyetlen gólt.

III. kerület—Kispest 3:1 (2:0).

Megérdemelt győzelem. A 8-ik percben Győri, a 14-ik percben Hajós a góllövő. Szünet után az ötödik percben Dénes terhelte újabb góllal a Kispest hálóját. A 35-ik percben Kormos szépít az eredményen.

Bocskai—Vasas 3:2 (1:1).

A 2-ik percben Mátéffy gólozott. Az utolsó percben Possák egyenlített. A 25-ik percben Vincze, a 31-ik percben Mátéffy szerezte meg a debreceniek szünet utáni góljait. A 43-ik percben Possák szépített az eredményen.

A budapesti mérkőzéseken a szerencsétlenül járt Endresz óceánrepülő tiszteletére egy percig szüneteltették a játékok.

A budapesti atlétikai verseny eredményei

Budapestről táviratozzák:

A ma megtartott országos atlétikai verseny legfontosabb eredményei a következők voltak: 200 m. gátfutásban Kovács József (BBTE) 25 mp. idővel országos rekordidőt ért el. 100 m. sík: 1. Schier

(BBTE) 11 mp. 300 m. sík: 1. Zsitvay 35.4 mp. 5000 m. síkfutás: 1. Simon (MTK) 15 perc 55.2 mp.

4-szer 100 m. staféta: 1. BBTE) Barsi, Kovács, Schier, Raggambi 43.4 mp. 2. (MTK). 44 mp. 3. (UTE) 44.4 mp.

Uj országos rekord a szegedi uszóbajnokságokon. Szegedről táviratozzák: Az itteni uszóverseny kimagasló eseménye Magyarország 1932. évi 1500 m. gyors és 200 m. hátuszó bajnoksága. Az 1500 m.-es gyorsuszás bajnokságát Halasy nyerte

21 prc 52.6 mp. idővel. 200 m. hátuszásban bajnok Bitsky II.
Vízpolóban: SzUE—BBTE 1:1 (1:0).

Közgazdaság

A világ külkereskedelmi forgalmának nagy csökkenése

London, május 23.

Az amerikai Iparügyi tanács kimutatása szerint a világ 22 legfontosabb országának külkereskedelme 1930-ban 40.685 millió dollárra rugott, de 1931-ben 29.614 millió dollára csökkent. A kivitelt 19.042 millióról 13.843 millióra, a bevitelt 21.643 millióról 15.771 millió dollárra esett.

Zavarok a valutakorlátozás miatt Nagyváradon

Nagyvárad, május 23.

A valutakorlátozási rendelet a nagyvárad kereshedelemben áldatlan helyzetet teremtett. A kényszergazdálkodást elrendelő minisztertanácsi intézkedéssel kapcsolatban a Banca Nationala vidéki fiókjai, mindmáig nem kapták meg a rendelet végrehajtási utasítását és ilyen formán nem tudják, hogy mihez tartás magukat és főként, hogy szolgálják ki a bankokat.

Nagyváradon ma már negyedik napja, hogy a bankok minden átutalást visszautasítanak, mert a Banca Nationala nem tud engedélyt adni. Az egész valutakorlátozás körül teljes káosz uralkodik és mesterségesen megbénítja a kereskedelmi és ipari életet. Megszűnt az export-import, mert külföldi megrendeléseket nem tudnak effektuálni valuta és deviza híján. De óriási károsodás éri azokat a kereskedőket és iparvállalatokat, akiknek külföldi valutára szóló váltójuk járt le ezalatt a négy nap alatt és akik a korlátozás után nem tudnak hozzájutni a külföldi pénzeikhez. Így aztán az amugy is tönkre nyomorított iparosok és kereskedők egész légiójuk indokolás nélkül fizette a váltók óvatolási költségét.

Sokan úgy segítettek magukon, hogy valuta helyett megfelelő mennyiségű lejt helyezték letébe, azonban ezt a megoldást nem minden inkasszó esetében fogadták el a bankok.

A külföldi pénzek ára négy nap alatt 2—8 pontot emelkedett.

Németország gazdasági viszonyai nem javulnak

Berlin, május 23.

A németországi konjunkturavizsgáló intézet jelentése szerint a német közgazdaság színvonala az utóbbi hónapokban ismét esett. Bár a munkanélküliek száma 5.3 millióra csökkent, április végén a munkapiac helyzete ismét romlott. A munkanélküliek számának csökkenése nem felel meg a szokásos tavaszi idény-munkák foglalkoztatottsága mértékének. Az árupiacon az árak tovább estek a zöldsgneműek árának kivételével. Ezáltal a kereskedelmi forgalom is tovább csökken. Ha a közel jövőben a gazdasági helyzet általánosan nem javul, úgy a német belső piac javulása sem remélhető, de a kivitelt sem fog emelkedni. A munkáért teljesített fizetések alig érik el az 1929 évi fizetéseknek a 40 százalékát. — Március hónapban általános munkabérlétszallítás volt melynek nyomán a kereskedelmi forgalom ismét visszaesett.

A kivitelt 1929-ben érte a tetőfokát, a mikor 1200 millió márkát képviselt, tavaly azonban már 530 millió márkára esett vissza.

A jegybank fokozatosan csökkentette ugyan a diszkont kamatlatát, ez azonban a termelést és az értékesítést nem

hozta jelentősebb mozgásba. A német devizamérleg, mint már régebben, most is állandóan passzív s a helyzet javulása e téren alig remélhető.

Kis Közgazdasági Hírek

— Pari alá estek az osztrák jegybank részvényei. Az osztrák jegybank részvényei tavaly még 300 sillingen állottak. Az utóbbi hetekben árfolyamuk erősen lemorzsolódott, annyira, hogy a legutóbbi napokban már 142 sillingen állottak. A részvények névértéke 100 aranykorona 144 silling paritással. Tegnap a jegybank részvényeit már csak 140 sillinggel jegyezték.

★

— Franciaország külkereskedelme. Franciaország ez év első négy hónapjában 10.194 millió frank értékű árut importált, ami a múlt év megfelelő időszakának eredményével szemben 5516 millió frankkal kevesebb. Ugyanakkor az export 7076 millió frank értéket képviselt, 4235 millió frankkal kevesebbet, mint a múlt évben. Franciaország külkereskedelmi mérlege tehát tovább is erősen passzív.

Szerkesztői üzenetek

Székel-magyar. Ezek az elmékedések már túlhaladtak dolgok.

S. O. S. Nagyon jól megírt cikk, de javaslat, hogy az elrejtett pénzeket vagyondezmának kell alávetni, amit új bankok nyomtatásával és a régiók ötven százalékos leértékelésével lehet elérni, nem úgy, s a sikeréhez is kétség fér. A kéziratot, sajnálatunkra, vissza kellett juttatnunk, mert különben is túl vagyunk halmozva hasonló jellegű írásokkal.

K. A. (083107. sz. előfizető.) Május 15-től adtnak a kedvezményes jegyek fürdőhelyekre, azzal a megszorítással, hogy a jegypénztárnál a félnek rá kell írnia a nevét, s ahol nincs vasúti állomás, ott a legközelebbi illetékes előjáróságnak kell aláírnia és felülbélyegeznie. Bukarestbe szóló kedvezményes jegyeket a nyár folyamán adnak majd ki, s akkor tessék valamelyik menetjegyirodához fordulni.

★ Asszonyok új és fontos egészségügyi útmutatója jelent meg a magyar könyvpiacra, szerzője a Teleiai főorvosa, dr. Földes Lajos, kinek nevét „Orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak” c. műve már ismertté tett. A női betegségekről, megelőzése, védekezés című most megjelent új műve hiánypótló és az ezévi könyvpiac nagy eseménye. E mű szerzője több mint három évtizedes gyakorlattal rendelkezik és e három évtized gazdag tapasztalatait bocsátja legújabb művében a nők rendelkezésére. Mindazt, mit a női betegségekről tudnunk kell, egyszerű, világos, a legkisebb részletekre is kiterjedő pontossággal kapjuk meg, oly módon, hogy már a megbetegedett azonnal tudja, mit kell tennie, az egészséges pedig hogyan őrizheti meg továbbra is legnagyobb kincsét, az egészségét. A munka a női betegségek minden fajtáját tárgyalja, különös részletességgel tér ki azonban azokra, melyek a legjobban elterjedtek és melyektől a nők, — sajnos joggal — a legjobban rettegnak. E művet minden nőnek, akár egészséges, akár beteg, a legnagyobb figyelemmel kell elolvasnia, értékes tanácsait megszívlelnie, a kéziratot terjeszteni. A mű megjelente házagpótló, érteke az általános egészség érdekében felbecsülhetetlen. A gyönyörű kiállítás, gazdagon illusztrált munka ára csak 102 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

gomina
argentine

**biztosítja
a frizura
tartósságát**

Eladó: illatszertárakban és drogueriákban.
repr. I. Dillan Bukarest, Pitar Mos 4.

A PÁRIZSI LEÁNY

Irt: ORBÓK ATTILA

A segédjegyző még arra is hajlandó lett volna, hogy a Szárcsára üljön, de Suzy lovalgolni sem akart. Amikor a „tante” faggatta hogy mi baja, azt mondta, hogy nagyon kimerültnék érzi magát. El akarták hívni Kanda doktort, de Suzy tiltakozott ellene. Vannayné gyanakodott, hogy a leány összekülönbözött Mágorival s végül is nyíltan feltette a kérdést:

— Édes leánykám, őszintének kell lenned... Én azt hiszem, hogy valami kellemetlenség van azzal a ti áruházatokkal... Vagy pedig az üzletársáddal volt összejáratásod... Esetleg nem is üzleti dologban... Látod, leánykám, nekem rosszul esik, hogy nem vagy őszinte hozzám...

Suzy odabújt a nagyasszony mellé, átnedvesedett szemmel nézett rá, azzal az ő csodálatos kifejezéssel, hálás tekintetével, amely mindig megremegett a nagyasszony szívét s azt mondta:

— Bocsáss meg „anyuska”, hogy szomorú vagyok... Nekem nem szabadna soha egy perceig sem bánatosnak lennem, hiszen itt vagyok melletted... Be kellene töltöttem az életemet, ti ketten, a főtisztelendő és te... No, meg az a jó Lehot, aki úgy megtanulja mindig a francia leckéjét, mint egy jeles diák... És elhanyagolja miatta az irodai munkáját... már el is akarják csapni... De látod „anyuska”, mi, fiatalok mindig hálátlanok és igazságtalanok vagyunk az öregekkel szemben... Szerelmes vagyok Mágoriga... És ő Izabellát szereti... Már rég lemondtam róla... És mégis egyre nagyobb szomorúság fekszik a lelkemben... De légy nyugodt tante, el fog mulni... Egy leány sohasem hal bele az ilyesmibe... Most van a krízis nálam... és talán nála is. Majd elmúlik... De nem akartam beszélni neked róla... Mert nekem nagyon rosszul esne, ha szídnád Lacit... Ő nem tehet róla, hogy négy esztendője szerelmes másba... Én meg nem tehetek róla, hogy megszerettem őt...

Vannayné egy szóval sem említette többé Mágorit, hanem annyi kedvességgel, figyelmességgel halmozta el a leányt, mint amennyivel a nagy beteg gyermeket egy szerető anya csak eláraszthatja.

A főtisztelendő ur meg minden második napon elvitte magával Suzy-t, hogy a rádió-koncerteket hallgassa nála, vidám anekdotákat mesélt s nagyon boldog volt, ha mosolyt tudott csalni a leány ajkára.

Lehota is mesterkedett eleinte, hogy jókedvre hangolja a leányt, miután azonban minden erőfeszítésével csak egy-egy résztvevő pillantást bírt kicsalni, — a humorhoz nem sok érzéke volt, — feladta a harcot, teljes letargiába esett s órákig ült szótlanul a leány mellett.

A Barlai család már július elején hazakerült valamelyik svájci fürdőhelyről s egymást érték náluk a mulatozások, a melyekre meghívták a Vannay kisasszonyt, de ő minden meghívás elől kitért. Végül megharagudtak rá, ami elég könnyen ment, hiszen sohasem kedvelték, s többé nem hívták. A báróné pedig ujabban egészen nagyszámu gavallér előtt, — az egész megye összes jó pártiját magukhoz csodították, — kétértelmű mosoly kíséretében beszélt a Vannay kisasszony pesti utjairól, amelyekről megbotránkozva értesült a monostori uraktól és sohasem mulasztotta el megjegyezni:

— Nem értem a nagyasszonyt, hogy ha már egy boltos kisasszonyt fogadott örökbe, miért nem szoktatja le különös allűrjeiről?

Szeptember első napjaiban Suzy levelet kapott Mágortól. Üzletársa röviden referált, hogy az áruház pompásan megy, sőt egyre többen vásárolnak s levele végén jelezte, hogy két nap múlva Monostorra érkezik.

Suzy tudta, hogy Mágori miért jelenik meg Monostoron és izgatottan várta a kritikus napot.

De Mágori nem jelentkezett. Másnap sem jött el Vannayékhoz. Pedig Monostoron volt. Lehota elmondta Suzy-nek, hogy látta Mágorit. Sőt még egy kis pletykával is szolgált, ami Kanda doktor révén jutott a főjegyző fülebe, aki meg a rektornak mesélte el az ő jelenlétében.

— Mágori — mesélte Lehota, — csak néhány órát töltött a faluban. Elment Barlaiekhoz és megkérte Izabellát kezét. Persze, a báróné megkérdezte, hogy „mire föl”? Miből fogja eltartani Izabellát. Mágori erre bevallotta, hogy ő bizony „nagyon szegény de van egy kis rőfös botja abból szerényen megélhet,

egy fiatal pár”. Persze erre aztán alaposan kikosarazták. A báróné állítólag azt mondta neki, hogy nem örült meg, hogy egy rőföshöz adja a leányát, akinek egy francia marquis udvarol a legkomolyabb szándékkal... Mágori Izabellával is beszélt, akit a báróné informált előbb. A leány kijelentette, hogy sohasem szeretné Mágorit, aki rokonszenvét félreértette.

Este a főtisztelendő ur is elmondta, hogy Mágorit kikosarazták, aki bevallotta, hogy tönkrement, „de van egy kis rőfös butikja Pesten s annak a jövődelméből él.”

Suzy eleinte nem értette, hogy Mágori, a nagy áruház feles tulajdonosa, miért beszélt csak a kis rőfösüzletről. De amikor a főtisztelendő ur is elmondta a kikosarazás történetét, a leány lelkében kezdett derengeni a rejtély megoldása... Mágori végre tudni akarta, hogy szereti-e Izabellát... Tudni akarta, hogy Barlaiek becsülik-e annyira, hogy megértve hősiességszolgálatát, végre megmondják neki, hogy megkaphatja-e a leány kezét. Ha csak egy kicsit biztatták volna, eláll vele, hogy ő már a meggazdagodás útján van és a havi tisztá jövedelme máris annyi, hogy Izabellát fényesen eltarthatja... De biztatás, részvét, barátság helyett csak a gőgös lenézést, a rideg elutasítást kapta. A rugás, ami esendő embernek az emelkedőktől rendszerint kijár...

Mágori hallgatott és elment. Végre felébredt benne szunnyadó büszkesége. És nagygyá nőtt Suzy szemében, akinek szerelme szálamomból fakadt. De most ez a szerelem egy pillanat alatt megváltozott. Csodálat vegyült bele. Az erős, büszke férfi csodálata...

Suzy-t égető nyugalanság fogta el. Egész éjszaka nem aludt. Délelőtt hirtelen elhatározással becsomagolt, elbucszott a nagyasszonytól és Pestre utazott.

Délután beállított az áruházba. Rögtön észrevette, hogy a segédek és

a kisasszonyok összedugják a fejüket. Moravek jelentette a Vannay kisasszonynak, hogy a főnök ur négy napja nem volt az üzletben. Az öreg üzletvezető belessékelté Suzyt az irodába s ott aztán kipakolt:

— Tudom, hogy a legnagyobb tiszteltet és hálával tartozom Mágori nagyságos urnak... De a nagyságos kisasszonynak meg kell mondanom, hogy a nagyságos ur nagyon furcsa dolgokat csinál. Négy nap előtt elutazott... Egy szóval sem mondta, hogy hová... Joga van hozzá, de nem helyes mégsem... Legalább nekem tudnom kellett volna... Tegnapelőtt hazajött... És mindennap kerestem... Ma délelőtt sirva panaszkodott a házvezetőnője... És már az egész városrész meséli... A nagyságos ur huszonnégy órán át dorbézolt... És csupa olyan helyen, ahol ismerik... És hogyan! Sohasem hittem volna, hogy képes ilyesmire... Tancosnőket szedett fel valahol... Meg parkettáncosokat... Egész éjjel folyt a pezsgő...

— Hajnalban a Széchenyi meg Valéria-kávéházban betörte a tükröket... Be akarták vitetni a rendőrségre... De fizetett, mint a köles... És eljárás indult ellene csendháborításért... Nagy szegény ez a szakmában, — tette hozzá Moravek elkeseredve. Nem is értem, hogy boldulhatott meg ennyire... Hiszen olyan jó, szelid ember a nagyságos főnök ur...

Suzy megértette: — Magyar uri tempó, kedves Moravek. De majd beszélék én vele erről a muriról. Többet fog használni, mint egy jeles borogatás.

Suzy még sohasem volt Mágori lakásán. Új lakásának még a címét sem tudta. Moravektól kérdezte meg.

Rohant hozzá. — A gazdasszony fogadta: — Most öltözik, mindjárt küldöm...

Öt perc múlva belépett Mágori. Halvány volt az arca, a szeme beesett, csapzott haja a homlokába hullott, ellefejtett megfésülködni. Még ott kavargott az alkohol gőze zavart tekintetében.

Nagyon meglepődött, amikor a leányt meglátta:

— Suzy, maga az?

— Igen, én vagyok Eljöttem, mert nagyon furcsa dolgokat hallottam magáról...

Mágori legyintett a kezével:

— Mulattam... Most már minden mind-egy...

Autókiállítás!

Allandóan raktáron luxus csukott, nyitott, teher új és használt állapotban lévő autók. Kötök csere üzleteket. Vállalok bizományi megbízásokat autók eladására, melyre előleg folyósítok, továbbá cséplőgépekkel, traktorokkal, vagy herefejtőkkel csereüzleteket is kötök.

Federal és Nasch főképviselet.

Rosenbaum Pál

Szászrégen.

— Dehogy mindegy! Azért jöttem hogy kérdőre vonjam... Az én üzletársam nem csinálhat botrányokat. Az áruház érdeke...

Megcsuklott a hangja. Nézte Mágorit. Látta fájdalmas, szenvedő, reménytelen arcát. Elszorult a szíve s nem bírta tovább játszani a szerepét. Könnyű túltelt szemébe:

— Az áruház érdeke... Laci... És a barátságunk... Mi lesz, ha maga ilyesmike csinál... Tör, zuz, fizet... Örültség! Hová jutunk!?

Mágori halotthalványan meredt a leányra:

— Többet nem csinálom, Suzy... El kellett... Ez a nagy, ez a végső mámor... Hogy kijózanodjam... Részeg voltam... Négy éven át... Nem láttam tisztán magamat, az érzéseimet...

Suzy nem bírt uralkodni magán. Felzokogott.

A férfi pedig a lábai elé borult és árkarolta:

— Bocsásson meg, Suzy, hogy gyáva ostoba és hálátlan voltam. Megbántam lelkem mélyéig... Csak most látom, hogy ki volt maga nekem... És könyörgöm, hogy emeljen fel magához... Szeretem Suzyt... És szeretni fogom amíg élek. Nem vagyok méltó magára. Tudom jól. De majd igyekszem azzá lenni... Suzy szeretem!

Suzy megcirógatta a hozzásimuló főt, aztán lenyúlt a térdeplő férfiért:

(Folyt. köv.)

Budapesti Könyvnap legnagyobb szencziója

ZILAHY LAJOS:

Két fogoly

új kiadásban megjelent regénye. A 404 oldalas regény ára egész vászonkötésben

csak 90.— Lei

Kapható

A Brassói Lapok Könyvosztályában.

LINGUA

KÉZI SZÓTÁRAK 16°

Egy-egy kötet átlag 20—25 ívige terjedő tartalommal. Mindkét rész egybekötve.

Angol. Szerkesztő Dr. Latzkó H. Lei 136
Francia. Szerkesztő Dr. Hegedűs L. Lei 136
Német. Szerkesztő Altai R. Lei 136
Olasz. Szerkesztő Dr. Honti R. Lei 136
Espanz. Szerkesztő Tomán J. Lei 340
Spanyol. Szerkesztő Dr. Honti R. Lei 272

Kapható a

Brassói Lapok Könyvkereskedésében.

Leszállított árban

100 újságcikk alapján ROMÁNUL

Magánaton gyorsan és tökéletesen legkönnyebben tanulhatja meg a román nyelvet Dr. CHERES-TEIU és DERY kolozsvári professzorok szerkesztésében megjelent 10 füzetes nyelvtanából

250 Lei helyett csak 150 Lei.

Postai megrendeléseket azonnal elintézik a

Brassói Lapok Könyvosztálya

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vasdag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Eladó házak. Egy 10 szobás a város központjában. Egy emeletes ház 8 szobás. Két kisebb ház Brassóban, Aurel Vlaicu-uccában. Érdeklődni Vöröskút-ucca No. 15. 17961

Elhasznált BOROTVAPENGÉIBOL 2 lejért újat csinálók. — Gyűjtőhely: Binder szappanüzlet Braşov, Kapu-utca 48. 18003

Allást nyer

Deutsches Fräulein, verlässlich, sucht Stelle für Kinder. Bukarest, Str. Negustori 8. 17999

EXISTENȚA 500 lej üzemtőkével, privát felek felkeresésével. Mintakollekció 20 lejért bélyegben. Pankratz, Sibiu, Str. Dumbrăvi 12-g. 18000

Gőzhenger-vezető megfelelő bizonyítványokkal kerestetik. „VIA” S. A. R. Bukarest, Str. Doamnei 27. 17998

Allást keres

Vendéglobli szakácsnő vendéglobben állást keres. Cim 18001 szám alatt a brassói kiadóban.

Lakás

Modern két, három és négy szobás lakások központi fűtéssel kiadók június 1-re. Brassó, Str. Iuliu Maniu 61.

Belvárosban modern 4 szobás lakás, egész első emelet, kiadó. Brassó, Villa-ucca 2. Petu likörgyár. 17653

Vegyes

Foghúzás érzéstelenítéssel 60 lej, fogtömés platinaamalgámmal 100 lej, aranykorona 22 karátos 400—450. Bukarest, Strada Silvestru 30. 17918

TÁRSAT keresek, kisebb tőkével, személyes közreműködéssel, meglevő üzlethez. Cim 18002 szám alatt a brassói kiadóban.

A t. közönség eddigi bizalmát megköszönve, tisztelettel értesítem, hogy

Optikai műhelyemet

a Kapu-utcaból Brassó, Weiss Mihály-u. 19 szám alá helyeztem

(volt Hubertus háza)

Méltóztassanak felkeresni!

C. ILLYÉS, optikus

Házasság

ARVALEANY vagyok, biotokos családból. Férjhez megnék. Hozományom földbirtok, ház, készpénz. Fényképeim, címetek megküldheti NAGY JENŐ, Budapest, Rákóczi-utca 17918

HUSZONHAROM ÉVE kötöt házasságokat NAGY JENŐ Budapest, Rákóczi-utca 17918

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavállalatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad és Alsófehérvármegye részére Déva, Str. Ion Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza).

Főmegbízott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30. MEGBÍZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor, Kohn Jenő és Bartalis Ferenc. Ploesti: Grün Simon. — Dés: Oszán Kálmán (Kovács Samu-u. 8.) — Kolozsvár: Neumann Ignác (Str. Dubalarilor 7. volt Timár-utca). Torda-Aranyos, Marostorda- és Kisküküllő megyékre kerületi megbízott Bernát Ernő (Tg-Mureş, Str. Câmpului 8.) — Marosvásárhely: Benjámín Árpád, (Piaţa Regele Ferdinand 53.) Nagyszeben: Szigetváry László (Str. Turnului 14.) — Nagyvárad: Szabó László (Strada Constantin 2.) — Szatmár: Váradi József (Str. Florin 24.) — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Varró Elek (Orbán Balázs-utca 31.) — Zilahyomlyó: Helyperin Ernő. — Temesvár: Dénas József (Str. Regele Ferdinand 25.) — Némény Gábor (Temesvár, IV. Bem-utca 31.) — Torda: Dénas József (Str. Regele Ferdinand 25.)

Központi szervezők pénzfelvételi jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes. HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tárfakkal készséggel szolgálunk